

HYVÄN SUOMALAISEN RUOAN LÄHTEILLÄ

ATRIA TUOTTAJAT

1/2020

”Huumori
voittaa
heralätäköissä”

VIKKO LAITISEN TILALLA **25**

4

Jokainen meistä
kantaa median
vallankumousta
taskussaan, sanoo
Pauli Aalto-Setälä.

13

Liha-akatemia
kokosi yhteen
450 atrialaista
liha-alan
ammattilaista.

17

Miten mediassa
kannattaa toimia,
jotta tuottajien
näkemys tulee
kuulluksi?

Naudan mediavuosi antoi läksyjä kaikille

Vuosi 2019 oli suomalaiselle kotieläin-toimialalle ja erityisesti nautakarjasektorille historiallisen raskas julkisuusvuosi. IPCC julkaisi raporttinsa loppuvuonna 2018 ja siitä alkoi mediamylläkkä, joka on tuntunut loputtomalta kujanjuoksulta.

ILMASTONMUUTOS ON totta ja sen käsittely välttämätöntä julkisessa keskustelussa. Oikeat ja vaikuttavat toimenpiteet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ovat vääjäämättä niin kansakuntien, yritysten kuin yksilöiden kotiläksyjä. Kotiläksyjen pakoilulla tulee olemaan karut seuraukset tulevien sukupolvien elämässä.

TÄMÄN LAAJAN ja vaikeasti ymmärrettävän aihepiirin käsittely nyky maailman nopeissa viestintäkanavissa on osoittautunut vaikeaksi. Lyhyt, iskevä viestintä sähköisissä kanavissa, jotka kilpailevat käyttäjän huomiosta kirkuvillakin otsikoilla, on herättänyt jopa lamaanuttavaa maailmanlopun pelkoa. Somekanavien keskustelut ovat usein jumiutuneet tasolle eipäs-juupas.

SUOMESSA KESKUSTELU on käynyt kuumana ruuan ympäristövaikutusten ympärillä. Maidon ja naudanlihan tuottajat lehmineen ja nautoineen ovat istuneet viime vuoden aikana syytettyjen penkillä moneen otteeseen. Parin viime kuukauden aikana ovat

onneksi ääneen päässeet myös asiantuntijat, jotka muistuttavat kerta toisensa jälkeen isoista asioista: fossiilisista polttoaineista ja lisää ruokaa tarvitsevasta, kasvavasta maailman väestöstä.

TÄSSÄ KOHTAA on katsottava myös peiliin: olemmeko osanneet viestiä ymmärrettävästi ja kiinnostavasti suomalaisille kuluttajille, päättäjille ja ruokaketjun asiakkaille suomalaisen ruuan todellisesta kestävydestä? Todistusarvosanaksi taitaa tulla välttävä.

MITEN TÄSTÄ eteenpäin? Tutkimuksen ja omien selvitystemme tuottamaa tietoa suomalaisen kotieläintuotannon kestävydestä on jaksettava puskea julkisuuteen kansantajuisesti ja toistettava sanomaa sinnikkäästi. Atrialainen ruokaketju kantaa vastuunsa niin ympäristöstä, ihmisistä kuin tuotteista, jotta kuluttaja voi syödä tuottajiemme tuottamaa ruokaa hyvällä mielellä.

ITSE KOEN, että kaikkein vaikuttavinta arjen viestintää on atrialaisen perhetilan nimi tuotepaketissa ja se, että omasta työstään ylpeät yrittäjät kertovat oman Atria Perhetilansa toiminnasta.

Sinikka Hassinen
johtaja Atria Nauta

Mukana
uudet tilat!

25

Viikko tilalla -juttusarja jatkuu uusin kasvoin. Sarjassa seurataan neljän tilan arkea eri vuodenaikoina.

MEDIA JA ME

4

”Kiivas sotiminen ei tuota mitään hyvää. Ihan joka meteliin ei kannata lähteä mukaan väittelemään.”

- media-ammattilainen Pauli Aalto-Setälä

LIHA-AKATEMIA
Mitä uutta tuo
vuosi 2020?

13

17

TEEMA
Osallistu,
näy ja vaikuta

ATRIA
TUOTTAJAT

Atria

Julkaisija: A-Tuottajat Oy **Painopaikka:** Hämeen Kirjapaino Oy
Päätoimittaja: Sanna Kivimäki **Toimituskunta:** Kaisa Lehtimäki, Sinikka Hassinen, Niina Immonen, Ossi Hakala-Rahko, Marko Jokinen, Anne Rauhala ja Susanna Vehkaoja. **Suunnittelu ja taitto:** BSTR **Kuvaajat:** Tuukka Kiviranta, Kaisa Härmälä, Risto Lahti, Atrian arkisto

ATRIA TUOTTAJAT 1/2020

- 2 PÄÄKIRJOITUS**
Olemmeko osanneet viestiä ymmärrettävästi?
- 8 KYSYMYSPARI**
Miltä media näyttää nuoren tuottajan silmin?
- 10 FAKTAA: JULKISUUS**
Julkisuus todentuu datana.
- 11 KIERRÄTÄ HYVÄÄ SOMESSA**
Ota rennosti ja verkostoidu.
- 12 MIKÄ MEDIAA KIINNOSTAA?**
Sisältö, sanoo viestintäpäällikkö Hanne Kortesoja.
- 16 REISSUSSA**
Lennoston väki kutsuttiin Italiaan.
- 22 MIKSI VILJELISIN HERNETTÄ?**
Koska se on loistava kiertokasvi ja valkuaisen lähde.
- 24 LIHANKULUTUS ON NOUSSUSSA**
Päivittäin lihaa syövien määrä on kasvanut.
- 28 ATRIAN KUMPPANUUSPERIAATTEET**
Vastuullisuus ulottuu koko arvoketjuun.
- 29 FAKTAA TERVEYDESTÄ**
Tiedonkeruu edistää broilerin hyvinvointia.
- 30 EHDOKKAAKSI JA ÄÄNESTÄMÄÄN**
Luottamushenkilöt tekevät tulevaisuutta.
- 32 MITÄ TILALLE KUULUU?**
Nautamittarit kertovat sen pikasilmäyksellä.
- 34 NASEVA HYVINVOINTIMITTARI**
Tilakäynnin yhteenveto voidaan esittää yhdellä timanttikuvalla.
- 35 UUTTA TEKNIikkaa TESTISSÄ**
NurmiCam kuvasi säilörehunurmen kasvua reaaliajassa.
- 36 EMERKIT KAIKILLE VASIKOILLE**
Ministeriö aloitti valmistelun.
- 37 VASTAUKSIA IMETYSHAASTEISIIN**
Osa 1: maitokuppiruokkija.
- 38 TUTKITTUA TIETOA**
Hybridien sikojen tuotantotuloksissa on eroja.
- 40 UUTTA VAI KORJATTUUA?**
Hankkeessa selvitettiin sikaloiden peruskorjaustarpeita ja kustannuksia.
- 41 LEMPIRESEPTINI**
Simpelli spagettikastike.
- 42 TUOREET**
Uutta ja ajankohtaista.
- 43 HENKILÖKUVASSA**
Uudiseläinvalittaja Antti Hapola.

Median muutos on omassa taskussasi

Verkkomedian ja somen merkitys ei ole hiipumassa. Riippumattoman ja totuuteen pyrkivän tiedon kannalta se voi olla hyväkin asia, uskoo Pauli Aalto-Setälä.

Teknologia on muuttumassa huonosta isännästä hyväksi rengiksi. Tietoverkkojen merkitys arjessa on kasvanut kahden viime vuosikymmenen aikana nopeasti, mutta paljon on vielä edessä.

Tähän saakka teknologia on ohjailut ihmisen tekemistä, eli ihminen on sopeutunut sitä mukaa, kun kehitystä on tullut. Nyt käsillä on vihdoin aika, jolloin

ihminen sanelee tarpeet ja teknologia vastaa niihin.

– Ajatus on innostava. Se on vastaisku teknologiauskovaisuudelle ja vaikuttaa paljon myös median käyttöön ja sisältöön, sanoo **Pauli Aalto-Setälä**.

Aalto-Setälä on monipuolinen median ammattilainen, joka siirtyi marraskuussa Aller Mediasta Dentsu Aegis Networkin toimitusjohtajaksi. Kansainvälinen mark-

kinointialan konserni tarjoaa hänelle toisenlaisen näköalan kuin mediatalot.

- Olen ollut paljon tekemässä median sisältöjä, kun taas tässä näkee kokonaiskuvan. On ollut hirveän mielenkiintoista tarkkailla, miten dataa hyödynnetään huipulla.

MOBIILI JYRÄÄ

Sosiaalisen median suosion nousu 2010-luvulla kiihdytti mediatalojen talousahdinkoa, mutta pakotti ne samalla tarkastelemaan toimintaansa kriittisesti.

Vähitellen kävi yhä ilmeisemmäksi,

että kuluttajat eivät ole valmiita maksamaan sisällöstä, joka ei kiinnosta heitä. Samalla oman sisällön tuottamisesta tuli yhä tärkeämpi osa nykyarkea.

- Jokainen meistä kantaa median vallankumousta mukanaan. Muutoksen syy on omassa taskussasi, Aalto-Setälä kiteyttää.

Ihmisistä, yhteisöistä ja yrityksistä on tullut vähitellen itse medioita. Aalto-Setälä ei näe mitään syytä, etteikö tämä kehitys voisi vahvistua edelleen.

- Somen merkitys ja online median käyttö vain kiihtyvät. Veikkaan, että ensi

KUKA?

Pauli Aalto-Setälä on media-ammattilainen, joka on toiminut päätoimittajan, toimitusjohtajan ja sisältöjohtajan tehtävissä muun muassa Kotimaassa, Iltalehdessä ja Nelonen Mediassa.

Hän oli myös perustamassa Nelonen- ja SubTv-televisiokanavia sekä Tubecon-tapahtumaa ja toimi Turun yliopiston työelämäprofessorina 2017–2019.

Suuren yleisön tuntemaksi hän tuli 90-luvun suositusta talk showsta Hyvät, pahat ja rumat.

Nykyään Aalto-Setälä on Suomen suurimman markkinointitoimiston Dentsu Aegis Networkin toimitusjohtaja.

Atrian brändimarkkinoinnin mediatoimisto Vizeum Finland on yksi Dentsu Aegis Networkin alaisuudessa toimivista yksiköistä.

vuonna mobiilimainontaan käytetty rahasumma ylittää televisiomainonnan.

LÄPINÄKYVYYS HYVÄSTÄ

Tämä taas merkitsee sitä, ettei perinteisen median taloustilanne ole helpotamassa. Uutismedian kannalta se voi yllättäen olla hyväkin asia.

- Millaisesta sisällöstä ihmiset ovat valmiita maksamaan? Uskoisin, että oikeudenmukaisesta, riippumattomasta ja totuuteen pyrkivästä. Siksi on edelleen tilausta hyvää journalistista tapaa uudattaville uutiskanaville.

”Presidentti Koiviston ohje pätee tässä edelleen: ei pidä provosoitua, kun provosoidaan.”

Pitkän uran Sanoman, Nelosen ja MTV:n kaltaisissa mediataloissa tehnyt Aalto-Setälä pitää suomalaista mediaa edelleen luotettavana ja laadukkaana kansainvälisilläkin mittareilla.

- Tietysti on olemassa myös agenda-journalisteja ja mielipidevaikuttajia. Valtaosan ohjenuorana kuitenkin on, että virheet pitää korjata heti, eikä jutuissa saa ajaa omaa asiaansa.

Median murros ja epävarmuus ovat osaltaan lisänneet painetta toimittajien profiloitumiseen tietyn alan tai aihepiirin pariin. Toimittajat rakentavat omaa brändiään myös tuomalla esiin omia mielipiteitään esimerkiksi kolumneissa ja omassa sosiaalisessa mediassa.

- Mielipiteiden läpinäkyvyys on loppujen lopuksi hyvä asia. Silloin ainakin tietää selkeästi, mitä mieltä toimittaja on asioista.

MYRSKYN SILMÄSSÄ

Osa tuottajista on kokenut viimevuotisen ilmastokeskustelun hyvin ahdistavana ja maataloutta syyllistävänä.

Aalto-Setälä tunnistaa ahdistuksen, koska on keskustellut aiheesta tuottajien kanssa. Vaikka ahdistus on todellinen, hän uskoo mielipideilmaiston olevan todellisuudessa sallivampi kuin miltä se näyttää.

- Myrsky tuntuu suurelta silloin, kun se koskee ihmistä itseään. Silloin voi tulla harha, että kaikki ajattelevat samoin. Sama toistuu politiikan kohuissa, vaikka läheskään kaikki eivät ole edes nähneet uutista, josta kohu on syntynyt.

Hän ei halua vähätellä tunnetta, joka tilallisille tulee julkista keskustelua seurattaessa. Tilanne voi tuntua ahdistava-

valta, mutta asiassa kannattaa pyrkiä itse etsimään ratkaisuja.

- Aina voi tehdä omassa työssään parhaansa. On maataloja, joita kehitetään koko ajan parempaan suuntaan myös ilmastovaikutusten kannalta. Se on vaikeaa, kun on jatkuvan arvostelun kohteena, mutta toivoisin asiaan löytyvän suhteellisuuden tajua.

SOTA EI LOPU SOTIMALLA

Aalto-Setälä kertoo olevansa itsekkin talonpoikaissuvusta Satakunnasta. Hänen vanhempansa lähtivät aikoinaan Kokemäeltä suurempaan kaupunkiin, mutta yhteys maahan ja metsään on säilynyt.

- Itse harrastan metsästystä ja tapaan metsänomistajia ja maanviljelijöitä harrastukseni parissa säännöllisesti. Pidän ilmastokriisiä vakavana, mutta sen syytä on kohtuutonta säilyttää kokonaan kuluttajille ja sitä kautta tuottajille. Ennen kaikkea tulisi vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä.

Monta kertaa julkisen arvostelun kohteeksi päätoimittaja-aikoinaan joutunut konkari neuvoo pitämään päänsä kylmänä, jos mediakohu tai somemyläkkä kohtaa.

Vastaan väittämällä ja kinaamalla saavuttaa hänen mukaansa harvoin tuloksia.

- Kiivas sotiminen ei tuota mitään hyvää. Jos on mokannut, toki kannattaa myöntää virhe mahdollisimman nopeasti. Mutta ihan joka meteliin ei kannata lähteä mukaan väittelemään.

- Presidentti Koiviston ohje pätee tässä edelleen: ei pidä provosoitua, kun provosoidaan. ■

Mielikuva syvenee somessa

Atria-brändin tarinaa rakennetaan digitaalisen median avulla.

Tämän päivän markkinointi on hyvin erilaista kuin vielä kymmenen vuotta sitten. Teknologian kehitys on muuttanut myös tapaa, jolla kuluttajat suhtautuvat mainontaan. Kuluttajilla on valta ja keinot sulkea näkyvistään heitä häiritsevä tai kiinnostamaton mainonta.

Vahvan brändin takana on aina ollut kuluttajaa puhutteleva tarina, mutta tämän päivän kuluttajat odottavat brändien tarinoiden elävän ja kehittyvän eri mediakohtaamisissa. Enää ei riitä, että brändi kertoo itsestään yksipuolisesti esimerkiksi TV-mainoksen avulla. Kuluttajat haluavat olla aktiivisesti vaikuttamassa siihen, mitä tietoa ja sisältöä he näkevät ja kuulevat – ja osallistuvat aktiivisesti keskusteluun brändien kanssa.

Tämä median murros on viimeisten vuosien aikana lisännyt merkittävästi myös Atrian panostuksia digitaaliseen mediaan. TV on meille edelleen tärkeä kanava, erityisesti kampanjan alkuvaiheessa, jolloin haluamme viestimme ta-voittavan mahdollisimman ison määrän kuluttajia nopeasti.

Samaa tarinaa rakennetaan kuitenkin eteenpäin sekä syvennetään ja tarkennetaan digitaalisen median keinoin, jolloin sisältöä voidaan tarkemmin suunnitella kohderyhmän ehdoilla. Esimerkiksi tamikuussa aloittamamme Parempi mieli-kampanja lanseerattiin niin televisiossa kuin ulkomainonnassakin.

Samaan aikaan käynnistyi vahva online-mainonta, jonka lukuisissa eri kanavissa syvennämme tarinaa kertomalla niitä tekoja ja asioita, joita teemme paremman mielen takaamiseksi. Yhdelle kuluttajaryhmälle se on Perhetilan nimellä taattu, jäljitettävä uutuustuote, toiselle hiilijalanjälkeämme vähentävä pakkausratkaisu ja kolmannelle makutestin voittanut klassikko.

Nämä ja monet muut tarinaa syventävät sisällöt kerrotaan kohdistetusti niille kuluttajille, jotka näistä sisällöistä ovat kiinnostuneita. Samalla brändimme tarina jatkuu ja syvenee jokaista kuluttajaa kiinnostavien sisältöjen kautta.

Nanna Järvinen

brändijohtaja
Atria Suomi

KUKA?

Matti Mettinen (20)
Hietalan perhetila, Artjärvi

Matti on opiskellut maaseutu-
yrittäjäksi ja käynyt armeijan.
Tällä hetkellä hän työskentelee
nautatilalla yhdessä
vanhempiensa kanssa.
Tulevaisuudessa hän aikoo
jatkaa tilanpitoa.

Mihin media on matkalla?

Mitä ajattelet vallitsevasta maatalouteen liittyvästä ilmastokeskustelusta?

Maatalouteen liittyvä ilmastokeskustelu syylistää suomalaista maataloutta ihan liikaa.

Mitä mediaa / medioita seuraat eniten ja miksi?

Seuraan pääasiassa sosiaalista mediaa, koska se kulkee aina mukana. Sosiaalisen median kanavista minulle tärkeimmät ovat Instagram ja Facebook. Seuraan kaikkea maatalouteen ja koneurakointiin liittyvää. Radiota kuuntelen silloin, kun istun traktorin hytissä ja televisiota katselen iltaisin.

Millainen rooli sanomalehdillä on sinulle nyt, entä tulevaisuudessa?

En juurikaan lue sanomalehtiä, enkä varmaan tulevaisuudessakaan. Sanomalehdet eivät kiinnosta, koska digitaalisena uutiset tulevat reaaliajassa.

Minkä median uskot nousevan tärkeimmäksi tulevaisuudessa?

Tulevaisuudessa sosiaalinen media nousee tärkeimmäksi, juuri sen saavuttavuuden takia.

Tämän päivän nuoret luovat tulevaisuuden median.

Matti Mettinen ja Alexander Backlund kertovat, miltä media näyttää heidän silmissään nyt.

Mitä ajattelet vallitsevasta maatalouteen liittyvästä ilmastokeskustelusta?

On hienoa nähdä, että alkuhysteria on alkanut laantua ja että asialliset keskustelut ottavat taas pääroolin mediassa. Maatalouden etujärjestöjen on nyt herättävä. Täytyy uskaltaa ottaa kantaa ja esittää omia ratkaisuja. Keskustelussa pitää ottaa kuskin paikka eikä valittaa takapenkiltä, kun maatalous ajetaan umpikujaan.

Mitä mediaa / medioita seuraat eniten ja miksi?

Uutisia seuraan eniten kotiin tilatuista lehdistä. Ulkomaalaisia lehtiä luen netistä, että saan toisen näkökulman maailman menosta. Tietysti luen myös Facebookiin julkaistuja uutisia, mutta yritän aina tutkia lähteet niissä.

Millainen rooli sanomalehdillä on sinulle nyt, entä tulevaisuudessa?

Lehtien puolueettomuus ja hyvä journalistiikka on minulle tärkeintä. Jos lehdet pitävät samaa laatua tulevaisuudessa, niillä on taattu paikka uutislähteenä minulle.

Minkä median uskot nousevan tärkeimmäksi tulevaisuudessa?

Sosiaalisen median vaikutus nousee koko ajan tietysti. Varsinkin, kun yhä vanhemmat sukupolvet siirtyvät niiden käyttöön täysin.

KUKA?

Alexander Backlund (23)
Jeppo Lantgris, Uusikaarlepyy ja Nassab Gård, Vöyri

Alexander opiskelee viimeistä vuotta agrologiksi SeAMKissa. Hänen päätehtävänsä tiloilla on kehittää tuotantoa sekä avustaa vanhempia ja yhteistyökumppaneita tilojen managementissa.

Atrian julkisuus todennetaan datana

Seuraamme tarkasti tiedotteiden ja somepostausten läpimenoa mediassa.

Vuoden 2019 uutisoinnissa eniten medianäkyvyyttä saivat nämä uutisotsikot:

"Atria selvittää liiketoimintojen kehittämistä ja rakennemuutosten mahdollisuutta Venäjällä"

"Atrialla merkittävä uusi avaus Kiinan markkinoilla: Atria-brändin possutuotteet vähittäiskauppaan ja sieltä suoraan kuluttajille"

"Atria tehostaa toimintaansa Ruotsissa"

"Kansa vaati, Atria toimittaa: Mörkö-makkara myyntiin kauppoihin ympäri maan"

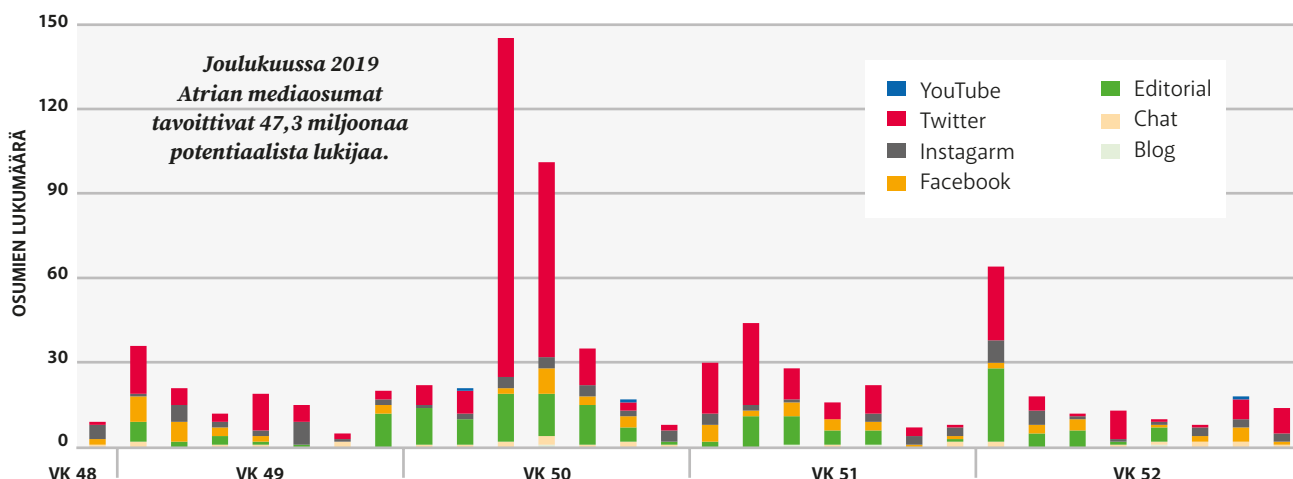
"Atrialaisen possun hiilijalanjälki kestää ilmastotarkastelun"

"Atria käynnistää 130 miljoonan euron tuotantolaitosinvestoinnin suunnittelun siipikarjatuotannon lisäämiseksi Suomessa"

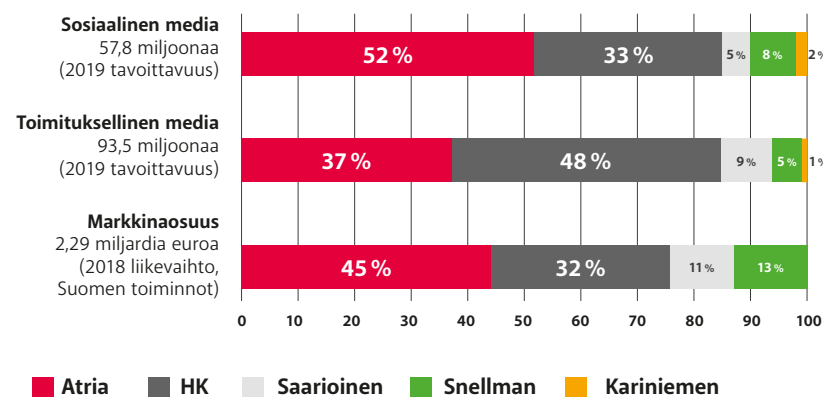
sekä kaikki osavuositarkastukset

Viiden vuoden tarkastelussa taaksepäin kaksi eniten medianäkyvyyttä saanutta uutista ovat olleet aurinkosähköpuiston rakentaminen Nurmoon ja Kiinan viennin käynnistäminen.

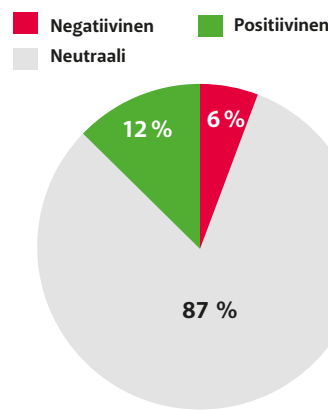
Atrian mediaosumat (lukumäärä / media) Joulukuu 2019

Julkisuuden markkinaosuus vs. liikevaihto

Osumien sävy 2019

Atrialaiset näkyviin somessa

Mitä enemmän atrialaiset tuottajat käyttävät eri sosiaalisen median kanavia, sitä enemmän Atria on esillä kanavissa. Sometus siis auttaa viemään Atrian viestejä eteenpäin. Somessa voit myös kasvattaa omaa ammatillista verkostoasi ja osaamistasi. Ole esillä ja osallistu keskusteluun!

"Menkää someen, hankkikaa seuraajia ja jakakaa Atrian viestejä."

Toivomme tuottajilta erityisesti positiivista viestintää ja positiivisia arjen postauksia somessa. Tunnelma ja tekeminen välittyy vahvasti siitä, miten tilat viestivät itse omasta arjestaan. Silloin kun asiat eivät mene putkeen ja tulee sanomista, negatiivinen palaute nakertaa meidän kaikkien yhteistä leipää, jos keskustelu käydään julkisena somessa. Toivomme, että tuottajat kirjoittaisivat blogeja omasta arjestaan ja heille läheisistä aiheista. Ihmiset ovat uskottavampia kuin yritys. Atrian henkilöstökin lukee aktiivisesti blogeja, joten sitä kautta kulkee viesti myös tuottajien ja Atrian välillä. #atriaperhetilalta on hashtag, jota monet tilalliset käyttävät jo Instagram-

missa. Sitä on helppo käyttää, sillä se sopii lähes kaikkiin tilata tehtäviin postauksiin. Lisäksi tuon hashtagin kautta poimitaan ne viestit, jotka uudelleenpostataan Atrian Instagram-tilillä. Vastaavasti Atrian voi tagätä viestiin, jos jakaa esimerkiksi Atriaan liittyviä uutisia tai postaa Atrian tapahtumasta. Samoin Twitterissä ja LinkedInissä toivotaan Atrian tagäystä kaikkiin positiivisiin postauksiin. ■

ETSITKÖ POSTATTAVAA?

- Atria Facebookissa:** facebook.com/atria
- A-Rehu Facebookissa:** facebook.com/ruokkiihyvaa
- Atria Twitterissä:** @Atria_Oyj
- Atria Instagramissa:** atriasuomi, atria_wilhelm
- A-Rehu Instagramissa:** arehuoy
- Youtube:** Atria Kokkaamo, Atria_Oyj, Atria Tuottajat
- Atria-blogit:** atriablogi.fi
- Maistuvimmat reseptit:** atria.fi/kokkaamo/reseptit
- Näköaloja suomalaisen ruokaan:** atria.fi/hyvaruokalehti
- Atria LinkedInissä:** Atria Plc
- Hashtagit:** #kohtihilineutraalia, #parempimieli, #maailmanpuhtain, #atriaperhetilalta

Sisältö vie viestin maaliin

Kysyimme Atrian viestintä- ja IR-päällikkö Hanne Kortesojalta, mikä mediaa kiinnostaa ja mitä sen avulla voi saavuttaa.

Mikä mediaa kiinnostaa?

Mediaa kiinnostavat uutiset, joilla on yhteiskunnallista tai muuten laajempaa merkitystä. Uutinen on nimensä mukaisesti jotakin uutta, ennen kokematon. Toimitukset arvostavat valmiiksi mietittyjä uutisia, jotka on kohdennettu sille medialle, jossa halutaan näkyvyyttä. Toimitukset haluavat myös päästä uutisoimaan yksinoikeudella merkittävistä uutisista.

Kaupalliset viestit ovat punainen vaate. Toimitukset eivät halua bulkkia, random-puhelinsoittoja tai tiedotteiden massatehtailua ja pommitusta. Volyymi ei tuota tulosta – tiedotteiden sisältö ja uutisarvo on tärkeintä.

Mitä meistä jokainen voi tehdä positiivisen julkisuuden eteen?

Yksi asia, joka meidän kaikkien kannattaa tehdä, on sometus! Sosiaalisen median rooli uutiskanavana on vahvistunut jättiharppauksin viime vuosina. Erityisesti nuoret ikäluokat lukevat uutisensa somesta tai somen ohjaamana. Somessa

me voimme vaikuttaa myönteisesti Atrian uutisten leviämiseen. Perinteisen median uutisvalintoihin meillä on pienempi vaikutusmahdollisuus.

Miten Atrialla tehdään päätökset kanavavalintojen suhteen?

Viestinnän kohderyhmät tekevät kanavavalinnat meidän puolestamme! Jos haluamme kohdistaa viestimme nuorille, menemme niihin kanaviin, missä nuoret ovat, kuten Instagramiin. Jos haluamme kohdistaa viestin sijoittajille tai osakkeenomistajille, kohdistamme viestin sijoittajakanaviin, kuten Kauppalehteen.

Viestien kohdistaminen perustuu siihen, että meidän on tunnettava kohderyhmät ja kanavat, joita kohderyhmät käyttävät. Myös näkökulmat ja aiheet valikoituvat kohderyhmien mukaan.

Mitä sanomalehtijutulla voidaan saavuttaa?

Parhaimmillaan sanomalehtijutulla voidaan muuttaa lukijoiden asennetta ja sen

myötä käyttäytymistä jotakin asiaa kohtaan. Keveimmillään sanomalehtijutulla informoidaan asiasta. Sanomalehtijutut ovat niin sanottua ansaittua mediaa ja yleisesti ajatellaan, että toimittajien tekemät jutut ovat uskottavampia kuin yrityksen itsensä kirjoittamat jutut.

Mitä somepostauksella voidaan saavuttaa?

Somepostaukset ovat osa yrityksen omaa viestintää. Oikein kohdistettuna ja sisällöltään oikeanlaisena myös somepostauksilla voidaan vaikuttaa ihmisten asenteisiin.

Mitä muita keinoja on saada media kiinnostumaan kuin tiedotteet?

Yksi tapa herättää median kiinnostus on käyttää niin sanottuja puhemiehiä. Kumpi on uskottavampaa: kun yliopiston tutkija toteaa, että "Atrian vastuullisuustyö on uraauurtavaa" vai se, että minä Atrian viestintäpäällikkönä totean saman asian. Vastaus on aika selvä. ■

13.–14.2.2020 TAMPERE SOKOS HOTEL TORNI

LIHA-AKATEMIA

Vuoden tärkein tapahtumamme kutsui tänä vuonna koolle 450 liha-alan ammattilaista oppimaan uutta, jakamaan kokemuksia ja keskustelemaan alan tulevaisuudesta. Ohjelmassa pureksittiin suuria teemoja, kuten kansainvälistä kilpailukykyä, ilmaston ja politiikan kysymyksiä, vastuullisuutta, hyvinvointia, digitaalisuutta, median valtaa ja yhdessä tekemistä.

Mitä uutta 2020?

Kysyimme Atrian alkutuotannon asiantuntijoilta, miltä tuotantosuuntakohtaiset seminaarit näyttivät heidän näkökulmastaan.

SIKASEMINAARI

”Kansainvälinen kilpailukyky on hyvä kehityksen mittari”

Sikaseminaari keskittyi tänä vuonna hyvinkin koviin arvoihin ja kansainväliseen kilpailukykyyn. Maatalous tulee tämän vuosikymmen aikana kehittymään uskottavalla vauhdilla kehittyneillä olevien digitaalisten ratkaisujen avulla.

Kehityksessä on pysyttävä mukana ja tilojen kansainvälinen kilpailukyky on siihen hyvä mittari. Porsastuotannon tuottavuudessa ja lihasikojen kasvutuloksissa monet atrialaiset tilat ovat maailman kärkitasoa. Myös ruokintakustannukset ovat meillä hyvinkin kilpailukykyisiä. Se luo meille vankan pohjan ponnistaa – vaikka kilpailukyky on toki paljon muutakin kuin hyviä tuotantotuloksia.

Vertailuaineistot kertovat, että kehittämisen painopisteitä kannattaa laittaa jatkossa kustannusten hallintaan

ja työn johtamiseen. Laadukkaan työvoiman saanti on yksi suurimpia lähitulevaisuuden haasteita, mihin toivotaan tulevaisuudessa apua digitalisaation ja robotiikan ratkaisuista. Kunhan teknologia palvelee meitä, emmekä me teknologiaa.

Tiukka lainsäädäntö ja sen noudattaminen aiheuttaa meille ylimääräistä työtä ja kustannuksia, siinä ainakin suuri sianlihan tuotantomaa Saksa alkaa pikkuhiljaa tulla samalle viivalle. On tärkeää tietää, missä kilpailijat menevät.

Niina Immonen
kehityspäällikkö Atria Sika

KUINKA MONTA TIEDOTETTA ATRIA JULKaisee KESKIMÄÄRIN VUODESSA?	
40	PÖRSSITIEDOTETTA
40	LEHDISTÖTIEDOTETTA
30	BLOGIA
40	ASiantuntija-artikkelia
250	twiittiä

EMOLEHMÄSEMINAARI

”Mitä opin naudanlihan hiilijalanjäljestä?”

Atrian alkutuotanto on yhteistyössä Envitecpolisin kanssa mallintanut naudanlihan hiilijalanjälkeä todellisilla atrialaisilla nautatiloilla CARBO Hiilineutraali nautaketju -hanketöinä. Maitorotuisten nautojen hiilijalanjälkeä tutkittiin Setälä-Eerolan tilalla Tuuloksessa ja liharotuisten nautojen hiilijalanjälkeä Hannulan maatalousyhtymän tilalla Sievissä.

Hiilijalanjälkeä voidaan laskea ja ilmoittaa monella tavalla. Atrian selvityksissä on käytetty kansainvälistä Cool farm tool -laskentatyökalua ja tulokset ilmoitetaan hiilidioksidiekvivalenteina teuras- eli ruuhokiloa kohti. Atrian laskelmissa laskennat on tehty koko alkutuotannosta eli tilalta teurastamon portille saakka, mikä on myös hyvä muistaa, kun vertaillaan eri selvitysten lukuja.

Setälä-Eerolan tilalla viime vuosien kehitys nautojen kasvunopeudessa kutisti naudanlihan hiilijalanjälkeä. Tilan nautojen kasvutulokset ovat kehittyneet, kun eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi navetan ilmanvaihto muutettiin painovoimaiseksi ja makuualue pehmustettiin sekä ruokintaa tarkennettiin. Yrittäjän toimenpiteet polttoaineen ja sähkön kulutuksen vähentämisessä tuottivat sekä kustannussäästöä että pienemmän hiilijalanjäljen.

Mty Hannulan emolehmätalalla toimivat samat lainalaisuudet kuin loppukasvatuksessa. Eläinten kasvutulokset ja nurmen satotasot ovat erinomaiset. Ruokinta on vahvasti nurmirehuvaltainen ja laidun hyödynnetään tehokkaasti. Luomutuotannossa Hannulan tilalla ostolannoitteita ei juurikaan käytetä ja polttoaineiden ja sähkön käyttö on säästeliäistä.

Sinikka Hassinen
johtaja Atria Nauta

NAUTASEMINAARI

”Tärkeitä lukuja säilörehusta, hiilijalanjäljestä ja kannattavuudesta”

Nautaseminaarin alkuun saimme kuulla kerättyä tilastotietoa tärkeästä kokonaisuudesta, joka on yksi nautatilan kivijaloista: Atria Naudan aluepäällikkö Tomi Karsikas kertoi säilörehun tuotantokustannuksista.

Säilörehun tuotantokustannus merkitsee tilan taloudessa todella paljon ja kertoo, miten säilörehun tekeminen ja siihen liittyvä peltoviljely on onnistunut kokonaisuutena. Erityisesti peltoviljelyn tehokkuus ja satotasot nousevat tärkeinä esiin. Lopputulokset näkyvät läpi koko tuotantoketjun, joten tähän kannattaa jokaisen nautatilan perehtyä, jolla säilörehua on viljelyssä.

Toisena aiheena oli todella ajan-kohtainen ja suuresti myös mediassa puhuttanut asia: millainen on naudan kasvatuksen hiilijalanjälki. Asiasta kertoi Senja Arffram Envitecpolisilta. Tästä aiheesta tarvitaan kipeästi faktoja ja lisää ääntä puolustamaan suomalaisia naudanlihantuottajia. Julkinen keskustelu on ollut täysin puolueellista melko pitkään ja antanut aivan vääristyneen kuvan lihantuotannon todellisesta merkityksestä ympäristölle ja lihaa syöville kuluttajille.

Viimeisenä nautaseminaarissa käytiin kannattavuuden kimppepuun. Patrik Fingerroos KPMG:ltä kertoi teuraskasvatuksen kannattavuusselvityksestä. KPMG on tehnyt kannattavuusselvi-

tyksen yhteistyössä naudanlihantuottajien kanssa. Siinä käydään hyvin läpi tärkeimmät selvitetty luvut ja se, mitä eroja eri tilojen välillä löytyi ja mistä nämä erot koostuivat.

Moni asia vaikuttaa tilakokonaisuuden ja teuraskasvatuksen kannattavuuteen, ja tutkimuksen avulla saimme hyviä vinkkejä siihen, mistä mahdollisesti kannattaisi omalla tilalla lähteä etsimään keinoja tuotannon kannattavuuden parantamiseksi.

Antti Arola
asiakkuuspäällikkö Atria Nauta

SIIPISEMINAARI

”Lantabiokaasun määrä tulee kasvamaan”

Kotieläinten lantaa muodostuu Suomessa vuosittain kaiken kaikkiaan noin 15,5 miljoonaa tonnia, joka sisältää noin 75 000 tonnia typpeä ja 17 600 tonnia fosforia. Siipikarjan lannan osuus kokonaismäärästä on noin kaksi prosenttia sekä tyypestä kahdeksan ja fosforista 14 prosenttia (MMM 2019).

Kaikkien lantojen teoreettinen biokaasupotentiaali on luokkaa 4 TWh, josta teknistaloudellista potentiaalia arvioidaan olevan noin 1,8 TWh (Luke 2019). Lanta onkin erittäin hyvä perusmateriaali biokaasuntuotantoon, mutta sen laajamittaisen hyödyntämisen haasteena on toistaiseksi ollut kannattavuus.

Ennusmerkkin mukaan lantabiokaasun määrä tulee kuitenkin kasvamaan, koska lannan käsittely biokaasulaitoksessa mahdollistaa oikein toteutettuna lantaan liittyvien ympäristöhaasteiden hallinnan. On kuitenkin hyvä muistaa, että mikään automaattiratkaisu kaikkeen se ei ole, ellei sitä osata myös toteuttaa huolellisesti ja kaikki osa-alueet huomioiden.

Päästöjäkin kun on erilaisia. Ilmastopäästöt johtuvat pääosin hiilidioksi-, metaani- ja typpioksiduulipäästöistä. Happamoitumista aiheuttavat ammoniakkipäästöt sekä rehevöitymistä typpi ja fosfori.

Lannan käsittelyssä pitää siis huomioida kokonaisvaltaisesti koko lantaketju. Kaikkein olennaisinta lannan ympäristökuorman kannalta on optimoitu ruokinta sekä lannan varastointi- ja hyödyntämiskäytännöt.

Teija Paavola
projektipäällikkö Atria Tuottajat

PALKITUT TILAT

ATRIA SIKA

Vuoden sikavaikuttaja

Heikkilän tila

Suomalaisen sika-alan pioneeri. Oman sikatilan kehittämisen ja johtamisen lisäksi tila antaa kaiken osaamisensa koko toimialan käyttöön. Haastaa, ideoi, kehittää, laskee ja vaikuttaa niin kotimaassa kuin kansainvälisesti. Alan kokonaisvaltainen ymmärrys isosta kuvasta pieniin yksityiskohtiin on heillä täysin poikkeuksellista.

Erinomainen teknologia ja bioturva

Sikana Oy

Sikanan Tilalla on erinomaisella tavalla hyödynnetty alan uusinta teknologiaa parantamaan niin eläinten kuin työntekijöiden hyvinvointia. Toisena keskeisenä teemana Sikanan Tilalla on ollut systemaattinen bioturvan parantaminen. Tehdyillä toimilla on parannettu merkittävästi tilan sisäistä ja ulkoista bioturvan tasoa.

Ennakkoluuloton rehustaja

Pirttirannan tila

Pirttirannan tilalla on lähdetty ennakkoluulottomasti kehittämään lihasian rehustusta yhteistyössä A-Rehun asiantuntijoiden kanssa. Lihasantuotannon rehustuksen kehittäminen vaatii hyvin avointa ja luottamuskellista yhteistyötä. Onnistuneen rehukehityksen edellytyksenä on tuotantotulosten jatkuva tarkastelu ja vertailutiedon tuottaminen kehityksen tueksi.

Erinomainen strateginen johtaja

Sikatiimi

Sikatiimin menestystarina perustuu omistajien pitkäjänteiseen johtamiseen ja hallitustyöskentelyyn. Asioita ei jätetä sattuman varaan vaan ne päätetään.

Vuoden atrialainen mediavaikuttaja

Hyppösen Tila

Positiivisen ja maanläheisen asenteen omaava Antti investoi vaipaorsitukseen ja viljelee kotimaista valkuaista. Hän on juuri oikea henkilö toimittajien tenttiin.

Årets företagsutvecklare

Hällboda

För sina insatser i utvecklingen av Hällboda Ab:s verksamhet tilldelas Andreas Helenelund priset Årets Företagsutvecklare.

ATRIA SIIPI

Vuoden vaikuttaja

Hakulisen tila

Hakulisen tila on perehdyttänyt sidosryhmiä käytännön asioihin tilakäyntien yhteydessä.

Yliisen tila

Yliisen tila on avannut showroominsa kautta tilansa ja tuotantonsa medialle, sidosryhmille, kuluttajille ja myös lapsille.

Alatalon tila

Alatalon tila antoi kasvat ja tilansa tiedot hiilijalanjäljen laskentaan.

ATRIA NAUTA

Erinomaisten maitorotuisten sonnien kasvattaja

Salon Tila

Heikki on tarkan työn tekijä ja haluaa tehdä asiat hyvin. Eläinten hoito tehdään antaumuksella ja parhaita hoitokäytäntöjä mietitään jatkuvasti. Myös peltoviljelyyn on panostettu.

Mty Kavander

Marko on lupsakka varsinaisuomalainen. Kavanderilla käydessä näkee, että eläimistä todella pidetään ja muutenkin paikat ovat jämäptissä kunossa. Sonnit ovat palkinneet hyvän hoidon erinomaisilla kasvutuloksilla.

Kuusela

Villen juuret ovat tukevasti Luohuan mullassa. Ville on jämäpti ja luotettava yhteistyökumppani sekä sopivasti tavoiteltavien yrittäjä. Tämä näkyikin tuotannon tulosten kehityksessä.

Erinomaisten liharotuisten sonnien kasvattaja

MTV-Hannula

Ahti on kookas, sanojensa mittainen mies. Luotettava yhteistyökumppani ja loistava verkostoitaja. Ahti ja Jussi kehittävät yrittäjä kahden sukupolven voimin, jalat maassa ja tavoitteellisesti.

Erinomaisten liharotuisten hiehojen kasvattaja

Siipon tila

Maija ja Mikko ovat tiedonhaluinen ja ahkera nuori yrittäjäpari. Perinteillä ahkeruudella ja pitkäjänteisellä kehittämisellä tuotannossa on päästy huipputuloksiin.

Erinomaisten maitorotuisten hiehojen kasvattaja

Moksin tila

Henri on nuori yrittäjä, jolla on sekä intoa että haluaa kehittää omaa yritystään. Henri on hyvä yhteistyökumppani ja hän hyödyntää neuvontaa. Tilan tuotantotulokset ovat kehittyneet vuosittain.

Elämäntytönnustust erinomaisena vasikkakasvattajana

Arto ja Päivi Bottas

Bottasien tilalla vasikoilla on erinomaiset olosuhteet ja tuotantotilat pidetään siistinä. Päivi ja Arto ovat aidosti kiinnostuneita eläinten hoidosta ja he tekevät työtään tinkimättömästi.

Erinomainen vasikkakasvattaja

Viitasalon tila

Martti ja Marjut ovat vasikkakasvatukseen uranuurtajia Etelä-Pohjanmaalla. Tuotantotulokset ovat olleet hyvät ja hävikki alhainen läpi vuosien. Yrittäjät osallistuvat aktiivisesti alan ammattitapahtumiin.

Erinomaisten pihvivasikoiden tuottaja

Virpi ja Juha Rantanen

Juha ja Virpi olivat aiemmin huippu-maidontuottajia, nyt he ovat huippu-emotuottajia. Yrittäjät kehittävät tuotantoa ennakkoluulottomasti.

Uusi-Mattilan tila

Veeralla ovat vuodesta toiseen olleet hyvät tuotantotulokset. Eläinten ruokinta ja hoito tehdään huolella. Simmental-karjan jalostuksessa on panostettu hyvään eläinainekseen.

Maailman parhaan pihvin kasvattaja

Kankaala

Atrian tanskalainen yhteistyökumppani JN Meat International voitti World Steak Challenge -kilpailun Dublinissa kesällä 2019. Maailman paras pihvi tuotettiin Kankaalan tilalla, jossa hyvälaatuinen rehu on kaiken perusta.

Framgångsrik biffkalvsproducent

Kastus lantbruk, Stefan och Hannah Kastus

Suoraan huipulle. Uusi pihvivasikka-tuottaja, joka tekee kaikki työväheet niin hyvin kuin mahdollista. Tulos puhuu puolestaan.

Framgångsrik slutuppfödare

Björklund's Gärd

Työtä säästämättä, määrätietoisesti kehittämällä tila pääsee vuodesta toiseen yhä parempiin tuloksiin.

”Hautomolla oli paljon työntekijöitä, sillä untuvikot rokotettiin ja sukupuolilajiteltiin kasvatettaviksi erillään.”

Pasta di Pollo – kanaa ja pastaa

Lennoston väkeä kutsuttiin tutustumaan Italian toiseksi suurimpaan lihanjalostusyritykseen, jolla on omia teurastamoita, rehutehtaita, hautomoita sekä myös emo- ja kasvatustiloja.

Tämä oli vastavierailu, sillä viime talvena saman yrityksen edustajat kävivät tutustumassa atriialaiseen tuotantoon. Suomen vierailun aikana italialaiset saivat kokea 23 asteen pakkasen ja lumen. Me puolestamme nautimme 16 asteen lämmöstä marraskuissa Italiassa.

VIERAILIMME TEURASTAMOLLA, jossa teurastetaan niin sanottua isoa lintua, elopainoltaan 3,5-kiloisia kukkoja ja 2,7-kiloisia kanoja. Yrityksen muissa teurastamoissa teurastetaan pienempiä lintuja. Yritys tuottaa myös hitaasti kasvavia broilereita, luomubroilereita ja kalkkunoita.

Teurastamo oli aika käsityövaltainen. Osa kanoista meni kokonaisina päineen ja varpaineen lihakauppiaille ja osa paloiteltiin pienemmiksi. Linja sattui pysähtymään välillä, ja porukat menivät työvaatteissaan ovesta ulos tauolle. Hygieniarajojen noudattaminen oli yleensäkin melko soveltavaa. Eräällä työpisteellä lajiteltiin kananvarpaita vientiä varten. Työntekijällä oli kiire erotella huonot pois hyvistä. Olisi ollut helpompi lajitella toisin päin.

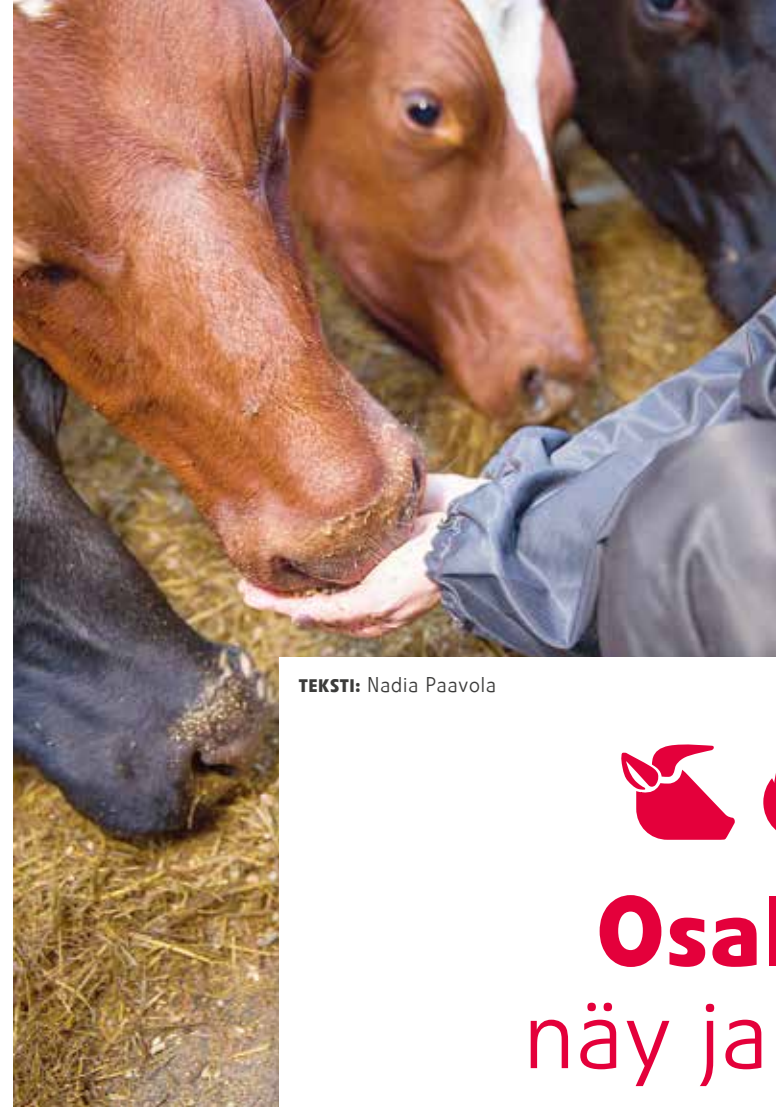
HAUTOMOLLA oli paljon työntekijöitä, sillä untuvikot rokotettiin ja sukupuolilajiteltiin kasvatettaviksi erillään. Kukaan ei osannut vastata, vieläkö emokanojen nokkia typistetään.

Kasvatustilalla kukkobroilerit elivät viimeistä päivää – kanat oli viety teurastamolle jo aikaisemmin. Kukoilla oli kasvatuspäiviä takana 46. Parvea oli harvennettu jo pariin kertaan. Pehkuna oli riisinkuori-sahajauhoseos ja virikkeenä olkea. Lämpöeristämättömien kaarihallien seinillä oli kasteltavat kennojäähdytyslaitteet.

TILA SIJAITSI erityisen eläintiheällä alueella, ja bioturvallisuuteen oli panostettu aitaamalla alue, asettamalla kunnon hygieniasulut sekä päällystämällä piha betonilla. Lisäksi tontille tulevien autojen pohjat ja renkaat desinfioidiin portilla. Antibioottien käyttö oli saatu pudotettua neljänneksen aikaisemmista vuosista. Salmonellanäytteet otettiin jokaisesta parvesta tilalla, ja mahdolliset positiiviset parvet teurastettiin päivän viimeisenä.

MEIDÄN VIERAIDEN ja sikäläisten perheiden ruokaan suhtauduttiin pieteetillä. Nopea lounas tarkoitti puolentoista tunnin herkuttelua naudan ulkofileellä tai käsin tehdyillä tortelliineilla lihaliemessä. Ruokien jakaminen pöytäseurueen kesken oli oleellinen osa lounasta, samoin kuin illallistakin. Näin päästiin maistamaan mahdollisimman monia ruokalajeja. Itse he totesivat, että jotkut syövät eläkkeen, kun taas he elävät syödäkseen. Täysin samaa mieltä.

Anne Rauhala
kehittämispäällikkö A-Rehu

TEKSTI: Nadia Paavola

Osallistu, näy ja vaikuta

Julkinen keskustelu voi tuntua hallitsemattomalta, mutta siihen voi itsekkin vaikuttaa. Liisa Vuorela, Petri Yli-Soini, Tommi Hasu ja Jyrki Heilä antavat vinkkinsä, miten mediassa ja somessa kannattaa toimia, jotta tuottajien näkemys tulee kuulluksi.

”Arvostetaan, ei arvostella”

Korosta myönteisiä asioita ja suhtaudu muihin armollisesti. Niillä eväillä pärjää Liisa Vuorelan mukaan jo pitkälle somessa.

Tuottajien kannattaa näkyä ja tuoda oma mielipiteensä esille mediassa ja somessa, mutta ei lyttäämällä muita. Näin neuvoo maitotilan emäntä **Liisa Vuorela**. Vuorela itse päivittää ahkerasti Facebookia, Instragramia ja Twitteriä. Sosiaalisessa mediassa hän jakaa paitsi tunnelmia Koskenojan tilalta, myös ajankohtaisia uutisia ja tietoa maataloudesta.

– Eri kanavissa tavoittaa hieman eri ryhmät. Instagramissa on nuorempaa väkeä kuin Facebookissa, joten on tärkeää näkyä myös siellä. Nuoret ovat tulevaisuuden tekijöitä ja kuluttajia.

MYÖNTEISTÄ VIRETTÄ

Kaikessa sometekemisessä Vuorelaa ajaa yksi periaate ylitse muiden: positiivisen kautta.

– Arvostetaan asioita, ei arvostella. Joka asiasta löytyy kyllä jokin myönteinen puoli.

Ja toisin päin: jos ei ole mitään hyvää sanottavaa, ei ole pakko jakaa negatiivisuutta.

Muiden parjaaminen ja henkilökohtaisuuksiin meneminen on Vuorelan mukaan viimeinen asia, johon tuottajien kannattaa lähteä. Se vain luo turhaan kielteistä mielikuvaa maatalousryttäjien ympärille.

– Jos näymme vain arvostelemassa muita, emme saa positiivista virettä alalle.

LIISAN LUOKKAHUONE

Entinen luokanopettaja päätyi kurikkalaiselle maitotilalle avioliiton kautta.

Edellinen ammatti on kuitenkin sen verran verissä, että lypsypihatossa on Liisan luokkahuoneeksi nimetty tila. Siellä erilaiset ryhmät pääsevät tutustumaan maidontuotantoon ja eläinten hoitoon lähietäisyydeltä.

– Viime vuonna meillä kävi 37 ryhmää, parhaana vuonna 55. Vieraita on ollut Kiinasta ja Vietnamistakin, mutta myös lähiseutujen koululaisryhmiä.

Kaikilla ei ole mahdollisuutta kutsua ihmisiä navettaan katsomaan maatilaa arkea. Silloin some sopii hyvin tiedon jakamiseen.

– Nyt siihen on kunnolla herätty, ja somekoulutustakin on tarjolla. Oman sometilin kautta voi jakaa tietoa omalla tyylillä. Jokainen on oman tilansa paras asiantuntija.

OLE ITSE MUUTOS

Viimeaikainen mielipideilmaston jyrkkeminen on ollut osalle tuottajista ahdistava kokemus. Vuorela kertoo huomanneensa, että vahvatkin alkavat väsyä.

– Kun jatkuvasti lannistetaan, ei pää enää kestä. Onneksi Twitterissä on ollut myös heitä, jotka puhuvat tuottajien puolesta, vaikka välillä tuntuu, että heidän äänensä ei kuulu kunnolla.

Lääkkeeksi koveneviin paineisiin Vuorela neuvoo olemaan itse etulinjassa, kouluttautumaan ja kehittämään toimintaansa.

– Oma strategiamme on ollut lähteä hiilineutraaliutta tavoitteleviin projekteihin mukaan. Siten olemme koko ajan itse tuoreimman tiedon äärellä. ■

KOLME VINKKIÄ

- 1** Avaa omaa arkeasi sosiaalisessa mediassa, mutta älä valittamalla. Tuo esiin myönteisiä puolia äläkä moiti muita.
- 2** Ole aktiivinen ja seuraa aikaasi. Kouluttaudu ja etsi uusia tapoja tehdä työtäsi vielä entistä paremmin.
- 3** Rohkaise muita osallistumaan. Sinun ei tarvitse olla someguru tai tehdä tilalle omia sivuja. Voit aloittaa kertomalla omille seuraajille tai Facebook-kavereille kuulumisiasi.

”Jos näymme vain arvostelemassa muita, emme saa positiivista virettä alalle.”

”Ennakkoasenteet ovat koventuneet”

Kannattaa kysyä, mikä on jutun näkökulma ja keitä muita siihen haastatellaan, neuvoo mediakonkari Petri Yli-Soini.

Julkisuus on näyttänyt monet kasvonsa nurmolaiselle Alatalon Tipu Oy:tä pyörittävälle **Petri Yli-Soinille**.

– Ilman julkisuutta en olisi koskaan ollut Ilkan etusivulla ilman housuja.

Housuttomuus liittyy parin vuoden takaiseen maakuntalehden haastatteluun lintuinfluenssan torjunnasta. Eläinlääkärinäkin toiminut broilertiilallinen oli sopiva asiantuntija, joka kuvausessiossa veti ylleen kanalassa tarvittavia suojahalareita. Silloin kuvaaja nappasi otoksen, parahultaisesti kalsarivaiheessa.

– Se oli kuitenkin asiallinen juttu, joka tehtiin rauhoittelumielessä eikä lietso- maan hysteriaa lintuinfluenssasta.

Toisenlaisiakin tilanteita on ollut. Joissakin tapauksissa Yli-Soinista on tunnut, että häntä on johdettu harhaan.

– On saatettu pyytää asiantuntijaksi johonkin haastatteluun, mutta valmiin jutun näkökulma onkin ollut aivan toinen kuin aluksi annettiin ymmärtää.

MIELIPIDE NÄKYVÄ

Median toiminta on muuttunut Yli-Soinin mukaan viime vuosien aikana. Hänen kokemuksensa on, että yhä useammin toimittajalla on jokin oma mielipide, joka vaikuttaa jutun näkökulmaan.

– Jos aihe on neutraali, kuten eläintauteihin liittyvä, pystytään yleensä keskustelemaan asiaperustein. Mutta monella on asenne, että kotieläinten käyttäminen on lähtökohtaisesti väärin.

Ennakkoasenteen takia toimittaja on tuonut juttukulman valinnassa esille

omaa näkemystään eikä ole uskonut haastateltavan lausuntoja.

– Ennen minuun luotettiin, kun esitin asiantuntijana tietoja, mutta nykyisin kaikelle on vastaväite. Kaipaisin vastuulliseen journalismiin neutraaliutta ja objektiivisuutta.

Hän uskoo, että kansalaisjärjestöt saavat usein viestinsä paremmin läpi mediassa kuin yritykset. Taustalla näyttää olevan ajatus, että yritystoiminta on ilman muuta korruptoitunutta, koska joku saa siitä rahaa.

– Elinkeinon harjoittaja puhuu suuremmalla todennäköisyydellä totta kuin järjestön kannattaja, joka haluaa pönkittää omaa asemaansa tuomalla esille voimakkaita mielipiteitä.

ÄLÄ PELKÄÄ TOIMITTAJAA

Kokemuksista oppii. Kun on esiintynyt televisiossa, radiossa ja lehdissä tarpeeksi monta kertaa, tulee tietyllä tapaa varovaiseksi.

– Varsinkin televisiokameran käytössä saa oikeasti miettiä, mitä suustaan päästää. Sitä kun on vaikea tarkistaa ennen ohjelman lähetystä.

Siitä huolimatta Yli-Soini kannustaa tuottajia ainakin harkitsemaan oman näkökulman tarjoamista mediassa.

– Pääsääntöisesti haastattelut ovat tosi jees, eikä toimittajia saa pelätä.

Vuosien varrella Yli-Soini on opittu tuntemaan mediassa, ja siksi hänelle soitetaan usein, kun tekeillä on juttu maataloudesta.

– Jos me itse emme kerro julkisuuteen oikeaa tietoa, väärä tieto on vallitseva. ■

KOLME VINKKIÄ

- 1** Kysy suoraan toimittajalta, mikä haastattelun ja jutun näkökulma on, ja ketä muita siihen haastatellaan.
- 2** Jos mahdollista, pyydä kysymykset nähtäviksi ennakoon etenkin tv- ja radiohaastatteluissa.
- 3** Pyydä kirjoitettu juttu luettavaksi ennen kuin se julkaistaan. Ainakin omat suorat lainaukset kannattaa tarkistaa. Jos huomaat asiavirheitä, korjaa myös ne perustelujen kanssa.

”Yhä useammin toimittajalla on jokin oma mielipide, joka vaikuttaa jutun näkökulmaan.”

”Somessa luodaan mielikuvia”

Tommi Hasun Instagram-seuraajat pääsevät kurkistamaan luomutilan arkeen. Maatilan touhujen näyttäminen somessa antaa tilaisuuden vaikuttaa tuottajakuvaan.

Välillä tulee tunne, että jonkun on sanottava jotain. Kouvoolalainen **Tommi Hasu** Peltö Mattisen tilalta kuvaa itseään melko ujoksi, mutta silti hän ottaa kantaa julkisesti ja esittelee tilansa arkea myös sosiaalisessa mediassa.

– Jos esimerkiksi luomuviljelystä esitteään asioita, jotka eivät pidä paikkaansa, ei auta olla hiljaa.

Hän on esiintynyt myös julkisuudessa, esimerkiksi Me Naisissa, Maaseudun Tulevaisuudessa ja Työtehoseuran Ruoka Akatemian tilaisuuksissa. Esilläoloonkin harjaantuu.

– Vähitellen pääsee juoneen mukaan ja tulee entistä sanavalmiimmaksi. Silloin pystyy olemaan oma itsensä eikä jännitä turhaan.

OTTEITA ARJESTA

Rentoutta ja avoimuutta Hasu painottaa myös sosiaalisen median käytössä.

Hän esittelee tilansa emolehmiä tuotantoa ja luomuviljan viljelyä seuraajilleen Instagramin tarinapalveluissa. Siellä voi jakaa kuvia ja videoita, jotka ovat nähtävissä 24 tunnin ajan yhteisöpalvelun käyttäjille.

– Instagramista sisältö menee myös Facebookiin, ja lisäksi käytän jonkin verran Twitteriä. Snapchatia kokeilin, mutta se tuntui olevan nuoremmille käyttäjille.

Hasun sometarinat ovat lyhyitä tuokioita, joissa hän tuo esille tavallista arkeaan. Hän ei halua silotella tai kaulistella, vaan näyttää myös työnsä nurjia puolia.

– Aina kaikki ei onnistu kuten olisi

suunnitellut, ja sekin pitää mielestäni tuoda näytille. Joskus vasikka kuolee, ja onhan se surullista, mutta kuuluu myös elämään.

Hän kertoo pohtineensa somessa myös, miten asioita voisi vielä parantaa. – Esimerkiksi muovijätettä tulee maatilalla paljon rehukääreissä ja muissa pakkauksissa. Ottamalla asian esille voi ehkä vaikuttaa siihen, että muovin määrää pyritäisiin vähentämään.

LÄHELLE KULUTTAJAA

Hasulla on satoja seuraajia, ja heistä osalle maatalous on melko vierasta. Hän kertoo saaneensa palautetta erityisesti niiltä, jotka ovat oppineet somepäivityksistä jotain uutta.

– Aika moni sanoo, että ei ole koskaan tullut ajatelleeksi esimerkiksi suomalaisen lihan tuotannon ja kasvituotannon eri puolia.

Siksi hän näkee erityisen tärkeänä, että tuottajat näkyvät mediassa ja sosiaalisessa mediassa. Huomiopelissä mielikuva syntyy joka tapauksessa, joten paras on olla itse luomassa tuota mielikuvaa.

– Se, että mahdollisimman moni näkee ihan tavallista tilallisten elämää, tuo ruoantuotannon lähemmäs kuluttajia. Sillä tavalla muistetaan paitsi se, mistä ruoka tulee, myös se, että viljelijät ovat ihmisiä perheineen siinä missä muutkin.

Hän kannustaa muitakin tuottajia lähemmään rohkeasti sosiaaliseen mediaan avaamaan arkeaan.

– Se kertoo myös ammattitilpeydestä. Viesti on, että tässä me olemme ja tuotamme kotimaista ruokaa. ■

KOLME VINKKIÄ

- 1** Ole somessa oma itsesi. On turha yrittää matkia muita, parempi on tehdä rehellisesti omaa juttuaan, se kyllä kiinnostaa.
- 2** Älä jännitä turhaan. Hekin, jotka katsovat päivityksiäsi tai esiintymisiä, ovat vain ihmisiä.
- 3** Jos tulee mokattua tai sinut ymmärretään väärin, älä jää jumittamaan virheeseen. Jokainen keskittyy omaan suoritukseensa eikä tämän päivän uutisia muisteta enää huomenna.

”Jos esimerkiksi luomuviljelystä esitetään asioita, jotka eivät pidä paikkaansa, ei auta olla hiljaa.”

”Kriittinenkin keskustelu on tervetullutta”

Medianäkyvyys voi olla maatalousyrittäjälle hyödyksi, mutta kannattaa varautua myös kärjekkääseen palautteeseen.

Ympäristöasioista puhutaan nyt paljon, mutta viljelijällä ne ovat aina olleet ykkösenä, sanoo turkulainen **Jyrki Heilä**.

Hän on toiminut maatalousyrittäjänä vuodesta 1989, ja pyörittää Pirteä Porsas Oy:tä yhdessä kahden yhtiökumppaninsa kanssa. Vuonna 2004 tilat olivat mukana perustamassa Suomen ensimmäistä keskittynyttä biokaasulaitosta, jonka toiminnan Gasum osti vuonna 2016.

– Silloin mediahuomiota oli paljon. Tuli esiinnyttyä aika monta kertaa lehdistä, televisiossa ja radiossa.

Nykyisin tilan pääomistajana on Heilän poika Teemu. Emakkotila on vielä Jyrkin omistuksessa, ja lisäksi hänellä on toisen emakkosikalan omistajan kanssa lihasika-tuotantoa Kauhavalla.

Viime vuosina Heilä on huomannut, että ympäristöstä ja ilmastosta käytävä keskustelu on kiihtynyt ja osittain myös kärjistynyt. Biokaasun hyödyntämisen ja hiilineutraaliin tuotantoon liittyvien hankkeiden kautta hän on ollut etujoukoissa kehittämässä entistä ekologisempaa maataloutta.

– Olen edelleen ylpeä sianlihan tuottajana, mutta meidänkin on kuunneltava ympäröivää maailmaa. Ei voi jäädä jumittamaan ajatukseen, että asiat on aina ennenkin tehty tietyllä tavalla.

UUDISTA AJATTELUA

Kun asioita pyritään aidosti muuttamaan parempaan suuntaan, tarvitaan toisina-

jattelijoita. Tästä Heilällä on kokemusta yrityksen alkuajoista lähtien.

– Kun Suomi liittyi EU:hun, perustimme neljän tilan yhteisen tuotantomallin, mikä oli silloin ihan ihmeellinen juttu. Myöhemmin siitä tuli aivan normaali tapa toimia. Kannattaa kyseenalaistaa ja miettiä, miten asiat voisi tehdä toisella tavalla.

Siksi hänen mielestään kriittinenkin keskustelu voi olla hyödyllistä.

– Silloin täytyy välillä ehkä kärjistääkin. Mutta niin paljon ei saa kärjistää, että ei pysty antamaan periksi tuumaakaan.

TIETOA KOKEMUKSESTA

Osana tuotannon kehittämistä Pirteän Porsaan tilalle rakennetaan tämän vuoden aikana Sikala Showroom. Siellä pääsee lasin takaa katsomaan vapaan porsitusosaston elämää.

– Vieraat voivat itse todeta, mitä vapaa porsitus käytännössä on, ja miten se vaikuttaa eläinten hyvinvointiin. Tarkoitus on ottaa vierailulle myös koululaisryhmiä ja pitää avointen ovien päiviä.

Kun tuotantotilalla pääsee käymään, se hälventää myös tuotantoon liittyviä ennakkoluuloja.

– Tulevaisuuden investointi on biokaasulaitos, jonka avulla lannasta tuotetaan sikalan tarvitsema sähkö ja lämpö, joten samalla pystymme näyttämään tällaista kiertotalouden puolta. ■

KOLME VINKKIÄ

- 1** Erilaiset mielipiteet ovat sallittuja. Tuo oma näkemyksesi rohkeasti esille ja perustele se hyvin.
- 2** Älä jumitu omaan mielipiteeseen, vaan ole valmis kuuntelemaan muita.
- 3** Varaudu siihen, että voit saada ikävääkin palautetta, jos olet esillä mediassa. Älä ole turhan herkkähiipiäinen, vaan pyri itse olemaan rakentava.

”Kun asioita pyritään aidosti muuttamaan parempaan suuntaan, tarvitaan toisinajattelijoita.”

TEKSTI: Taneli Marttila, asiakkuuspäällikkö A-Rehu

Herne – miksipä ei?

Herne on loistava kiertokasvi ja sen viljely edistää kotimaisen valkuaisen tuotantoa. Lue tietopaketti herneestä ja tartu toimeen.

Herne on palkokasvi, joka sitoo typpeä ilmasta juurinystryöissä elävien Rhizobium-bakteerien avulla. Juurinystyröiden vaaleanpunainen väri on merkki herneen typensidonnan aktiivisuudesta. Typensidonta käynnistyy, kun maan lämpötila ylittää seitsemän lämpöastetta ja aktiivisimmillaan se on maan lämpötilan ollessa 15–25 astetta. Herne sitoo maaperään typpeä noin 30–50 kiloa hehtaarilta vuodessa. Näin viljelijä säästää vastaavan määrän typpilannoituksessa seuraavana vuonna. Hernekasvi alkaa varjostaa suhteellisen myöhään, joten tehokkain rikkatorjunta tapahtuu jo ennen edellisen vuoden kylvöä. Hyvä puoli on sekin, että hernepellolta on helpompaa torjua juolavehnää

ja hukkakauraa kasvinsuojeluaineilla kuin esimerkiksi ohra- tai kaurapelloilta. Kun hernetä viljellään viljelykierrossa joka viides vuosi, se ehkäisee viljojen tautikierrettä ja pienentää samalla torjunta-aineiden käyttömääriä, koska herneellä on eri kasvitaudit kuin viljoilla. Hernetä tai muita palkokasveja (härkäpapu ja rypsi) ei voi viljellä samalla loholla useammin kuin joka viides vuosi, koska muutoin vaarana on pahkahomeen leviäminen kasvustoon ja sadon pieneneminen. Tämän vuoksi on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota palkokasvien viljelykiertoon.

HYVÄ ESIKASVI

Runsaan ja hienon juuriston avulla herne muokkaa maaperää tehokkaasti ja on

siksi erityisen hyvä esikasvi viljoille.

Herne ei kärsi kuivuudesta yhtä herkästi kuin esimerkiksi viljat tai härkäpapu. Siksi herne on karujen ja kuivien olosuhteiden kasvi. On erittäin tärkeää, että lohkon vesitalous on kunnossa, sillä herne kärsii helposti liiallisesta kosteudesta. Paras kylvöajankohta on aikaisin keväällä ennen viljojen kylvöä. Herne ei ole herkkä maan kuorettumiselle, vaan taimi puskee tarvittaessa kuorettuman läpi.

Tärkein seikka kylvöä suunniteltaessa on maalaisin valinta. Hernetä ei pidä koskaan kylvää multaville tai eloperäisille maille niistä vapautuvan typen takia. Liiallinen typensaanti haittaa typen sitomista, jolloin sato saattaa jäädä heikoksi, lakoutumisriski kasvaa ja puinti epäonnistuu. Tämän vuoksi

herneelle ei suositella kuin hyvin pientä typpilannoitusta (0–20 kiloa hehtaarilta) ja kylvöä kovemmille maalajeille riippuen maanosasta ja maalajista.

VARHAIN MAAHAN

Herneen kasvukausi on luultua lyhyempi. Esimerkiksi satoisan ja valkuaispitoisen Astronauten satokausi on 102 päivää.

Viljelyssä kannattaa kuitenkin seurata mieluummin tehoisaa lämpösummakertymää kuin kasvupäiviä. Usein herne puidaan ennen aikaisempia vehniä, joskus jopa myöhäisten ohrien kanssa yhtä aikaa riippuen syksyn lämpösummakertymästä ja kylvöajankohdasta. Siksi on tärkeää kylvää herne mahdollisimman aikaisin maahan, ja tässäkin pitää paikkansa vanha sanonta ”Päivä keväällä on viikko syksyllä.”

Ei siis ole harvinaista, että joillain tiloilla on puintikausi aloitettu herneen puinnilla lämpöisenä syksynä, kun muut kasvit odottelevat valmistumistaan. Lämpösummavaatimus lajikkeesta riippuen on herneellä noin 975–1 000, ohralla 810–985, kauralla 875–1 050, vehnällä 975–1 070 ja härkäpavulla 1 050–1 100.

Täytyy kuitenkin muistaa, että jos herne jää syystä tai toisesta puimatta,

”Herneestä maksetaan erinomaisesti, koska kotimaisella valkuaisella on kysyntää.”

sen katetuotto on silti noin 300 euroa hehtaarilta johtuen herneen esikasvivai- kutuksesta.

VARMA TUOTTO

Herneestä maksetaan erinomaisesti, koska kotimaisella valkuaisella on kysyntää. A-Rehu maksaa ainoana Suomessa herneen sopimusviljelijälle 200 euron takuuhinnan tonnilta, vaikka markkinahinta olisi selvästi pienempi.

Viljelysopimus takaa viljelijälle varman hinnan lisäksi myös varman sadon menekin. Tätä ei pidä unohtaa, koska kyseessä on erikoiskasvin viljely. Vain sopimus takaa varman menekin kaikissa markkinatilanteissa, joten sen tekemistä ei pidä unohtaa.

Jos tarkastelee hernesadon tuottoa

tarkemmin, pelkkä 4 000 kilon keskisato hehtaarilta tuottaa viljelijälle 800 euroa hehtaarilta (ilman tukia 200 euron takuuhinnalla tonnia kohti). Jos haluaa saman tuoton esimerkiksi ohrasta, on sitä tuotettava vähintään 5 517 kiloa hehtaarilta keskisatona, kun markkinahinta on 145 euroa tonnilta. Uudella Astronoute-lajikkeella tällainen keskisato ei ole yleensä ongelma, mutta monella aikaisella ohralajikkeella ei välttämättä päästä edellä mainittuun keskisatoon.

Herneelle maksettava tuki on myös parempi. Tuen määrä vaihtelee tietenkin tukialueittain. AB-alueille maksetaan peltokasvipalkkiota, joka on suuruudeltaan 70 euroa hehtaarilta. Lisäksi herne täydentää ekologisen alueen viljelyvaatimusta. C-alueet saavat peltokasvipalkkion lisäksi vielä pohjoisen hehtaarituen, 75 euroa hehtaarilta. Näin ollen herneelle maksettava tuki on 70–145 euroa parempi hehtaarilta kuin viljoilla.

A-Rehu on ainoana Suomessa sitoutunut kotimaisen valkuaisen lisäämiseen, ja suunnitelmisissamme onkin soijan korvaaminen kokonaan kotimaassamme tuotetulla valkuaisella. Joten miksi et siis viljelisi hernetä ja olisi osa kotimaista valkuaisuotantoketjua? ■

Liha maistuu edelleen kuluttajalle

Lihaa syömättömien määrä on laskenut ja päivittäin lihaa syövien määrä noussut kolme prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta. Kotitalouksista 81 prosenttia syö lihaa useammin kuin kerran viikossa.

Vuoden 2019 yksi puhutuimpia ja kirjoitetuimpia aiheita oli ilmastonmuutos. Sille haettiin huomiota koululaisten mielenosoituksilla, purjehduksella YK:n ilmastokokoukseen ja toinen toistaan järkyttävämmillä kuvilla luonnon armoilla elävistä eläimistä.

Yhtenä syyllisenä ilmastonmuutokseen pidetään lihansyöntiä. Suomalaisille on tullut uutena huolenaiheena lihansyönnistä syyllistäminen, disinformaatio ja jopa hysteerinen lihavastaisuus. Julkkiset ja vähemmän julkikkiset jakavat somepäivityksiään elämänmuutoksistaan lihattoman lautasen kanssa ja lisäävät tavallisten, normaaleja arkirutiineja noudattavien ihmisten huonoa omaatuntoa liha-makaronilaatikoiden syönnistä. Olemme siis isojen asioiden äärellä.

Ilmastonmuutos on vakava ja vastuullisesti huomioon otettava asia, johon jokainen meistä voi omilla valinnoillaan vaikuttaa. Ilmastonmuutoksen ikävänä varjopuolena on kuitenkin puuttuminen ihmisille arvokkaaseen ja hyvin henkilökohtaiseen asiaan, eli syömiseen. Suomalaisista 96 prosenttia sanoo syövänsä lihaa säännöllisesti muodossa tai toisessa. Valtaosa lihaa syövästä nauttii liharuoasta ja pitää lihaa tärkeänä osana ruokailua. Seitsemän kymmenestä sanoo, että mikään ei huoleta lihaan liittyen.

HINNAN MERKITYS ON VÄHENTYNYT
 Tutkimuksen mukaan lihan kokonaiskäyttö on pysynyt melko vakaana, vaikka pyrkimys lihan syönnin vähentämiseen tulee esille useissa kyselyissä. Lihaa syömättömien määrä on laskenut ja päivittäin lihaa syövien määrä noussut kolme prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta. Kotitalouksista 81 prosenttia

Lihan syönnin useus 2014–2019 Lähde: Kantar TNS Agri Oy – Lihätiedotus

	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Päivittäin tai lähes päivittäin	43	40	43	44	41	41
Useamman kerran viikossa	38	39	36	36	41	40
Vähintään useamman kerran viikossa	81	79	79	79	82	81
Noin kerran viikossa	11	11	10	10	9	11
Harvemmin	4	4	4	4	3	3
En syö lainkaan	4	7	6	7	6	5

”Lihaan liitetty terveellisyysmielikuva on merkittävästi parempi kuin lihaa korvaavien kasvipohjaisten tuotteiden.”

syö lihaa useammin kuin kerran viikossa. Kanaa syödään entistä useammin, mutta myös possua ja nautaa syödään taas yhtä usein kuin pari vuotta sitten, vaikka kulutus on vähentynyt. Syyksi arvellaan annoskokojen pienenemistä. Myös makkaran syönti on pysynyt ennallaan, ja nakit ovat maistuneet edellisvuotta useammin.

Lihaa syödään hyvän maun takia, tottumuksesta ja myös lihan ravitsevuuden vuoksi. Ostopäätöksissä vaikuttavat eniten hinta, lihan kotimaisuus ja laatu. Hinnan merkitys on vähentynyt jo parin vuoden ajan. Lihaan liitetty terveellisyysmielikuva on merkittävästi parempi kuin lihaa korvaavien kasvipohjaisten tuotteiden.

Liharuokat maistuvat miehille naisia

Mitkä ovat tärkeimmät syyt, jotka puoltavat lihan käyttöä taloudessasi?

TOP 3	2019	2018	2017
Hyvä maku	41	39	40
Tottumus	16	14	12
Ravinto / ravitsevaa	15	15	13

Syyt miksi ei syö lihaa TOP 3:
 eettiset syyt, ympäristösyöt, terveydelliset syyt
 Syyt ja vastausten useus eri syissä ovat pysyneet suunnilleen samoina kuin parina aiempana vuonna.

useammin. Naisista positiivisimmin lihaan suhtautuvat 45–54 vuotiaat, ja iän karttuessa naisten suhtautuminen lihaan muuttuu hieman negatiivisemmaksi. Harvemmin tai ei ollenkaan lihaa syöviä on eniten 25–34 vuotiaissa. Lihasta kokonaan luopuminen olisi hankalaa vajaalle 60 prosentille lihaa syöväistä joko henkilökohtaisista tai perheestä johtuvista syistä.

Voimme jokainen tahollamme vaikuttaa ympäristöömmme valitsemalla aina kotimaisen, laadukkaan ja eettisesti oikealla tavalla tuotetun eläimen lihaa. Atria on tällä saralla alansa edelläkävijä. Ruokahävikkiin voimme vaikuttaa ottamalla lautaselle ruokaa juuri sen verran kuin tiedämme tarvitsevamme. Nautitaan edelleen liharuoista. ■

TUOTTAJAN VUOSI

Viikko tilalla -juttusarjassa seurataan neljän tilan arkea eri vuodenaikoina. Jokainen tila esittäytyy vuorollaan Atria Tuottajat -lehdessä ja loput kolme kertovat viikkonsa kuulumiset nettisivuilla. Lue, miten viikko eteni muilla tiloilla: atriatuottajat.fi/viikkotilalla

Mukana neljä uutta tilaa!

Heralätäköitä ja possupainia

Pienet vastoinkäymiset eivät jää pitkäksi aikaa painamaan askelta Laitisen tilalla. Asia toisensa perään valmistuu, kun isäntäparin saappaissa on sopivasti vauhtia ja positiivista asennetta.

ASIAANTUNTIJAN SILMIN

Huolella harkiten syntyy sikala vuosien päähän

Kun vuonna 2005 kävin ensimmäisen kerran Arttu Laitisen tilalla Utajärvellä, se oli vielä hänen vanhempiansa Aimo ja Pirkko Laitisen omistuksessa. 60 emakon sikalan tilalle oli juuri valmistunut uuteen paikkaan 260 emakon sikala.

Aimo ja Pirkko tekivät hyvän pohjatyön Artulle. Sikalan pohja on selkeä ja sijainti hyvä myös tulevaisuuden suunnitelmien kannalta. Tilanne voisi olla toinen, jos olisi laajennettu vanhaa.

Uutena isäntänä Arttu suunnitteli sikalaan pientä remonttia ja laajennusta, jolla neliöt saataisiin vielä tehokkaampaan käyttöön. Uusi rakennus tarvittiin vain välikasvattamolle, loput muutokset tapahtuivat seinien sisällä.

Näin emakkomäärässä päästiin noin kolmeensataan. Arttu suhtautuu suunnitteluun hyvällä asenteella. Hän todella rakentaa itselle vuosiksi työpaikkaa ja miettii huolella, mihin on valmis sitoutumaan ja panostamaan. Itse olen lähinnä käynyt suunnitelmia läpi yhdessä Artun kanssa, ja myöhemmin tilakäynnellä on keskitytty sikalan työruutiinien tehostamiseen ja selkeyttämiseen.

Sikalan pohjoinen sijainti näkyy väistämättä muussakin kuin lumen määrässä talvella. Kuten siinä, miten nopeasti huoltomies saadaan paikalle. Niinpä tilalla on opittu varautumaan muun muassa liemikoneen tyypillisimpiin rikkoontumisiin. Huollot tehdään itse niin pitkälle kuin pystytään, mikä on paitsi nopein myös halvempi tapa. Tästä olisikin meille kaikille opiksi. Jokaisessa sikalassa saisi olla varalla muutamia varaosia tyypillisimmistä riskikohdista.

Arttu on mukana myös pienryhmässä, jossa on yhteensä kahdeksan likimain saman kokoluokan tilaa. Ryhmä kokoontuu puolivuositain, ja tapaamisissa käydään avoimesti läpi tulokset sekä jaetaan ajatuksia toimintatavoista. Keskustelu on ollut hyvin vapaata ja rakentavaa. Niin Arttu kuin muukin ryhmä ovat päässeet tuloksissa mukavasti eteenpäin.

Lisäksi olemme tehneet tutustumiskäyntejä ryhmäläisten sikaloihin. Joku kerta menemme vierailulle sitten Utajärvellekin.

Marko Övermark
asiakkuuspäällikkö Atria Sika

”Vieroituspäivinä askelmittarista loppuu muisti ennen iltapäivän kahvitaukoa.”

LAITISEN TILA

YRITTÄJÄ:
Arttu Laitinen

PERHE: puoliso Oona ja labradorinnoutaja Alli

TUOTANTOSUUNTA:
porsastuotanto

PERUSTETTU: tila on ollut suvussa 1910 luvulta lähtien. Lypsykarjaa vuoteen 1985 saakka, jonka jälkeen siirryttiin porsastuotantoon. Viimeisin sukupolvenvaihdos tehtiin 2015.

ELÄIMIÄ: 290 emakkoa

MUUTA: kasvinviljelyä

MAANANTAI ☁️

Viikko alkoi mukavasti, kun herasäiliön pohjaventtiili oli unohtunut eilisen puhdistuksen jäljiltä auki – heraa oli hieman muuallakin kuin säiliössä, kun hera-auto tuli. Vain paljaat jalat ja varpaiden välistä pursuileva rantahiekka puuttuivat, niin oli merellinen tunnelma.

Parin vuoden takainen Teneriffan matka tuli mieleeni, mutta arkeen palautuminen tapahtui hyvinkin nopeasti, kun huomasin seisovani saappaat jalassa heralätäkössä. Vesiletkujen ja lattialastojen avulla siivottiin paikat alta aikayksikön.

Aamukahvin jälkeen päivä jatkui antibioottivapaan tuotannon auditointikäynnillä. Auditointi aloitettiin Sarin kanssa sikalan ulkopuolelta käymällä läpi sikalan ulkoista bioturvallisuutta. Sikalan seinustat olivat puhtaat, ja syksyllä levitetty murskeet pilkistivät lumen alta. Sen jälkeen siirryimme sisälle käymään läpi sisäistä bioturvaa ja antibioottivapaata tuotantoa.

Lopuksi kiersimme sikalan tarkasti läpi ja Sari pääsi lähtemään kotimatalle hyvillä mielin. Auditoinnin jälkeen jatkettiin sikalan normaaleja rutiineja, kuten emakoiden siirtoa porsimaan, emakoiden kiimojen tarkkailua ja osapahnueimetyksiä. Illalla menimme puolison kanssa kuntosalille, siinäpä vasta mukava parisuhdeharrastus!

TIISTAI ☁️

Tiistaina on pääsiemennyspäivä, jolloin suurin osa edellisen viikon perjantaina vieroitetuista emakoista on tullut kiimaan ja valmiina siemennystä varten.

Opiskeluaikojeni harjoittelutilan isäntä sanoi siemennyksen olevan porsastuotantosikalan tärkein työtehtävä, ja siihen pyrimme myös meidän tilallamme panostamaan.

Aamun siemennysten jälkeen lähdin katselemaan porsitusosaston menoa. Siellä porsituksenhoitaja Olli oli tehnyt huipputyötä. Viikonlopun ja maanantain aikana syntyneiden porsaiden alkuhoidtoimenpiteet oli tehty valmiiksi ja possut leikkivät iloisesti toistensa kanssa, äitiemakon tiukassa valvonassa.

Vieroitusosastolla vuorossa oli karsinoiden harvennusta sekä keskiviikkona myytävien possujen lähtötarkastusta ja laskentaa. Toimistohommien jälkeen kokoonnuimme iltateelle Mummin luokse.

KESKIVIKKO ☁️

Aamu alkoi mukavasti, kun porsasauto tuli sikalalle jo kello seitsemän. Eli viideltä ylös ja ennen kuutta sikalalle valmistelemaan myyntiä. 168 possua kirmasi reippaasti autoon, kun kuulivat, että Kalajoella sijaitsevassa lihasikalassa olisi karsinat valmiita uusia asukkaita varten.

Olemme toimittaneet porsaita jo yli kymmenen vuoden ajan yhteen ja samaan lihasikalaa, jonka kanssa yhteistyö on toiminut todella hyvin. Possujen myynnin jälkeen jatkettiin eilen aloitettuja siemennyksiä, hoidettiin porsaita ja tiineystutattiin emakoita. Illan ohjelma sisälsi laskujen maksua, kuntosalia ja koiran ulkoilutusta.

TORSTAI ☀️

Torstaina vanhaisäntä teki uuteen varastoon lisää hyllyjä, jotta saadaan viimeisetkin tavarat lattioilta seinälle. Aina on mukavampi, kun tavarat ovat järjestyksessä. Työlistalla oli rutiinhommien lisäksi emakoiden tiineytystä, tiineeksi tutkattujen emakoiden siirtoa joutilasostoon, perjantain vieroituspäivää valmis-televiä toimenpiteitä ja possujen hoitoa.

Kovan pakkasen vuoksi hake oli päässyt vähiin, joten sitä käytiin traktorilla vähän lisäämässä. Myös Oona kerkesi työpäivänsä päätteeksi mukaan sikalan iltatoimiin.

PERJANTAI

Perjantai on vieroituspäivä ja samalla viikon kiireisin päivä, jolloin askelmittarista loppuu muisti iltapäivän kahvitaution mennessä. Aamun rutiinitöiden jälkeen emakat viedään porsitusosastosta tiineytysosastoon, jonka jälkeen porsituskarsinoihin jääneet porsaajat lajitellaan vieroitusosastolle lähteviin ja jatkoimetykseen jääviin porsaisiin.

Jatkoimetykseen jää jokaisesta pahnueesta muutama porsas, jotka pääsevät vielä viikoksi imemään ammaemakolle. Isoimmat porsaajat kävelytetään käytävää pitkin vieroitusosastolle, jossa ne lajitellaan koon mukaisesti karsinoihin.

Kun possut oli lajiteltu, valmisteltiin porsituksessa tyhjat karsinat pesua varten. Sitten ei muuta kuin iloisin mielin painepesuri käteen ja pesemään. Siinä vähän rapatessa roiskuu, mutta onneksi suojahaalarit on keksitty. Pesun jälkeen vuorossa oli paikkojen siivoilua ja sitten oli aika lähteä kotiin rentoutumaan.

LAUANTAI

Lauantai on toinen viikon melkein vapaapäivistä. Tänään oli kuukauden ensimmäinen päivä, joka tarkoittaa sitä, että lasketaan kaikki tilan eläimet. Tämä on erityisesti Oonan lempipuuhaa, jolloin treffipäivä sikalalla on taattu.

Omiin hommiini kuului eläinmäärien, porsimisten ja tiineytysten kirjaaminen tietokoneelle ja kiimojen tarkkailu. Sen jälkeen lähdimme kotiin ulkosaunan lämmitykseen.

Olisi varmaan pitänyt kuunnella vanhaaisäntää, kun hän muutama vuosi sitten kesällä vinkkasi, että saunalle voisi vetää pellon läpi vesijohdon. Mutta kun nuoripari halusi pitää saunomiskokemuksen autenttisena, niin nyt sitten kuljetetaan vedet saunalle puukelkalla. Onneksi matkaa on vain pellon poikki, ei sen pidemmältä.

SUNNUNTAI

Sunnuntaina lähdin aamusta sikalalle tarkkailemaan emakoiden kiimoja. Parin tunnin työskentelyn jälkeen tulin kotiin ja lähdimme koko perheen voimin lenkille aurinkoiseen talvisäähän. Iltapäivällä päätimme vielä lähteä piipahtamaan isovanhempieni luona Kärsämäellä.

Kotimatalla koimme pieniä vastoinikäymiä, kun auton pohjalevyn kiinnikkeet olivat menneet jääpalaan iskusta rikki. Suojalevyn ja moottorin väliin alkoi kertyä lunta, joka piti käydä putsaamassa pois aina 40 kilometrin välein. Kotiin päästyämme autohuoli unohtui nopeasti, kun koiramme Alli oli meitä iloisena vastassa. ■

Lue lisää Atrian kumppanuus-periaatteista:
atria.fi/konserni/vastuullisuus/vastuullinen-liiketoiminta/atria-toimintaperiaatteet

Vastuullisuus ulottuu koko arvoketjuun

Atrian toimintaan vaikuttavat globaalisti muuttuva ympäristö sekä siihen liittyvät odotukset ja vaatimukset. Toiminnan eettisyyttä odotetaan myös yhteistyökumppaneilta.

Jatkuva muutosta vaativassa toimintaympäristössä luotettavat toimintatavat ovat erittäin tärkeitä. Kun Atria toimii yhtenäisten toimintaperiaatteiden mukaisesti ja edellyttää sitä myös arvoketjultaan, se voi ohjata käytännön toimintaansa kohti kestävä kehitystä ja menestystä.

Toiminnan vastuullisuus tarkoittaa lähtökohtaisesti sitä, että tavat toimia ovat eettisesti kestävällä pohjalla. Elämme aikaa, jona vain vastuullisesti toimiva yritys voi menestyä ja jona yrityksen vastuunkanto ulottuu koko arvoketjuun.

Ei enää riitä, että hoitaa omat lakisääteiset velvoitteensa. On myös huolehdittava siitä, että valitsee arvoketjuunsa sellaiset yhteistyökumppanit, jotka sitoutuvat toimimaan samojen eettisten periaatteiden mukaisesti.

Atrian yhteistyökumppaneille suunnatut kumppanuustoimintaperiaatteet kiteyttävät ne eettiset perusperiaatteet, joita edellyttämme arvoketjumme yhteistyökumppaneiden noudattavan

toiminnassaan.

Atrian tuottajat ovat kaksijakoisessa asemassa. Omistajina he ovat valitun hallituksen kautta määrittämässä Atrian toimintaperiaatteita. Toimittajasuhteissa tuottajien on myös itse sitouduttava noudattamaan kumppanuustoimintaperiaatteita.

Suomessa nämä kirjatut periaatteet saattavat tuntua itsestään selviltä asioilta, mutta kansainvälisessä toimintaympäristössä näin ei ole. Toimintaperiaatteissa on viitattu niiden taustalla oleviin kansainvälisiin yleissopimuksiin, joiden noudattamista Atrian asiakkaat koko toimitusketjulta edellyttävät. Esimerkiksi lapsityövoima ja siihen liittyvät rajoitteet on määritetty ILO:n (International Labour Organization) yleissopimuksessa 138.

Atrian tuottajien vastuulla ovat kumppanuusperiaatteiden mukaiset toimintatavat, mutta toimialaan lähemminkin liittyvää vastuunkantoa tuottaja harjoittaa myös tuotantotapaoppaita ja tuotantosopimuksia noudattamalla. ■

ATRIAN KUMPPANUUSPERIAATTEITA

- 1 Vastuullinen liiketoiminta**
Rehti kilpailu, tietojen luottamuksellisuuden kunnioittaminen sekä korruption ja lahjonnan vastustaminen.
- 2 Sosiaalinen vastuu**
Ihmisoikeuksien kunnioittaminen, lapsi- ja pakkotyövoiman estäminen, reilut työsuhdekäytännöt sekä turvalliset työolot.
- 3 Ympäristövastuu**
Ympäristönsuojelu, ympäristövaikutusten tunnistaminen sekä luonnonvarojen hallittu ja kestävä käyttö.

Tiedonkeruu edistää broilerin hyvinvointia

Suomalaisten broilerin terveys ja hyvinvointi ovat kansainvälisesti vertaillen hyvällä tolalla. Poikkeuksellista on varsinkin se, että tuloksiin on päästy ilman tuotantopolven broilerin rokotuksia ja antibioottihoitojen tarvetta.

Kansallinen tiedonkeruu on tärkeää, kun kehitämme lintujen terveyttä ja hyvinvointia yhdessä viranomaisten kanssa. Eläinten terveys ETT:n Ruokaketjuhankkeissa onkin kerätty ja tilastoitu tietoa broilerin hyvinvoinnista vuosina 2015–2017 ja 2018–2019. Kun Ruokaketjuhanke – Alkutuotannon laatu-järjestelmistä lisäarvoa maidon-, lihan- ja kananmunantuotantoketjuille – päättyi vuoden 2019 lopussa, tiedonkeruu kattoi jo yli 99 prosenttia suomalaisesta broilerintuotannosta.

Lisäksi ETT ry on vuodesta 2012 koonnut kolmen suurimman suomalaisen broilerintuotantoketjun tietojärjestelmien tila- ja teurastamotason seurantatietoa kansalliseksi tilastoksi. Seurannassa ovat olleet esimerkiksi broilereiden ensimmäisen viikon, koko kasvatusajan ja teuraskuljetusten aikaiset poistumat, kokojyvien käyttö broilereiden ruokinnassa, jalkapohjien kunto ja teurashylkäykset.

Jalkapohjien kunto on kansainvälisesti

”Jalkapohjien kunto on kansainvälisesti tunnustettu broilereiden hyvinvoinnin mittari.”

tunnustettu broilereiden hyvinvoinnin mittari. Siihen vaikuttavat merkittävästi kasvatusolosuhteet – ennen kaikkea kuivike, sen laatu ja kunto – sekä rehu ja suolistoterveys. Suomen erinomaiset jalkapohjapistetulokset tarkastuseläinlääkärin tekemässä arvioinnissa kertovat tuottajien korkeasta ammattitaidosta ja broilerin hyvästä hoidosta. (Lue lisää suomalaisten broilerin jalkapohjapistetuloksista: ett.fi/siipikarja/hyvinvointi.)

KOLIBASILLOOSIONGELMA HALLINNASSA

E. coli -bakteerin aiheuttamat untuvikkojen leishdukset ovat viime vuosina aiheuttaneet ongelmia suomalaisellekin broilerintuotannolle. Tämä näkyi meillä myös kansallisessa tilas-

tossa vuonna 2013 lievänä ja vuoden 2014 lopulta alkaen selkeänä poistumien ja teurashylkäysten lisääntymisenä.

Elinkeino selvitteli asiaa yhteistyössä viranomaisten kanssa sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Tutkimuksessa todettiin emoilta poikasiin leviävä ST117 O78:H4 -kolibakteerikanta, jonka havaittiin esiintyvän taudinaiheuttajana broilerilla Suomen lisäksi ainakin Tanskassa ja Norjassa (T. Ronco et al., 2017). Kanta poikkeaa tavanomaisista kolibakteerikannoista siinä, että se kykenee aiheuttamaan broilereiden sairastumisen ilman altistavia tekijöitä.

Vuoden 2017 lopussa elinkeino sai viranomaisilta luvan rokottaa broilereiden emoparvia kyseistä bakteerikantaa vastaan. Tämän jälkeen tautipaine on selvästi laskenut rokotettujen emojen jälkeläisillä, ja broilerin terveystilanne on normalisoitunut. Sekä ensimmäisen viikon kuolleisuus että koko kasvatusajan poistuma ovat nyt vastaavalla tasolla kuin ne olivat ennen kolibasilloosiongelmien alkua vuonna 2012. ■

Broilereiden keskimääräinen poistuma

	1. vk	Koko kasvatusaika
2012	0,84 %	3,60 %
2015	1,56 %	5,68 %
1–8 / 2019	0,96 %	3,10 %

”Perehtyminen kantaa pitkälle”

Lihakunnan hallituksen väistynyt puheenjohtaja Jyrki Rantsi kannustaa lihakuntalaisia ehdokkaaksi ja äänestämään kevään edustajiston vaaleissa.

Varpaisjärvellä Pohjois-Savossa vieraan ottaa vastaan helpottuneen oloinen mies. Sianlihantuottaja **Jyrki Rantsi** ilmoitti kaikkien yllätykseksi luopuvansa Lihakunnan luottamustehtävistä viime kesänä, ja kalenteri on alkanut jo väljentyä. Edustajiston vaalien kynnyksellä onkin hyvä hetki vetää menneitä vuosia yhteen ja kannustaa jäsenistöä liikkeelle kevään vaaleissa.

Rantsin tilalla sukupolvenvaihdos tehtiin 1991. Siitä asti tilaa on kehitetty aktiivisesti. Tällä hetkellä tilalla kasvatetaan lihasikoja ja viljellään viljaa sekä harjoitetaan metsätaloutta ja lomamökien vuokrausta.

Rantsi tuli valituksi edustajistoon ensimmäisen kerran vuonna 2012.

- Alusta asti oli selvää, että haluan olla vaikuttamassa Atrian kehitykseen. Asioihin perehtyminen ja ammatilliset verkostot kerryttivät luottamusta, ja se realisoitui edustajiston vaaleissa.

Rantsi tuli myöhemmin valituksi Lihakunnan hallituksen puheenjohtajaksi sekä sitä kautta Atria Oyj:n hallituksen

varapuheenjohtajaksi ja A-Tuottajat Oy:n hallituksen puheenjohtajaksi. Vastuuta on pitänyt kantaa ja vaikeitakin päätöksiä tehdä.

Rantsi kannustaa tulevia luottamushenkilöitä perehtymään asioihin huolellisesti ja katsomaan pitkälle tulevaisuuteen.

- Kaikista toimialaan liittyvistä asioista kannattaa olla kiinnostunut. Perehtyvät ja aktiiviset luottamushenkilöt huomataan, ja näin heillä on mahdollisuuksia edetä luottamustehtävissä.

Luottamustehtävät ovat olleet mielenkiintoista ja antoisaa aikaa, kun ymmärrys lihataloudesta on kasvanut. Rantsin mielestä on kuitenkin pidettävä huolta myös terveestä vaihtuvuudesta, ja omalla kohdallaan hän pitää seitsemää vuotta sopivana aikana.

KUULUUKO OMISTAJAN ÄÄNI ATRIASSA?

Tuottajien äänen kuuluminen yhtiöissä on maatalouspiireissä kestoaihe. Rantsi pitää omistajien läsnäoloa Atriassa vahvana.

- Tuottajien edustajia istuu yhtiön kaikissa merkittävissä hallituksissa. Niissä päätetään muun muassa strategisista suuntaviivoista yhdessä toimivan johdon kanssa.

Luottamushenkilöiden on tiukoista ajoista huolimatta katsottava pitkälle tulevaisuuteen. Äkillistä tilannetta helpottavaa muutosta ei ole näköpiirissä, vaan oma huolellinen tekeminen tiloilla on välttämätöntä. Atrian kaupallinen menestys on Rantsin mukaan tuottajien pärjäämisen ehto, sillä tuottajahinnat määräytyvät markkinoilla. Rahaa ei tule vaatimalla, vaan markkinoilta.

Atrian osalta Rantsi uskoo yhtiön vahvaan menestykseen.

”Näen tulevaisuudessa Atria-konsernin Pohjoismaiden johtavana ruokatalona, jonka liikevaihdosta yhä isompi osa tulee viennistä Euroopan ulkopuolelle.”

- Näen tulevaisuudessa Atria-konsernin Pohjoismaiden johtavana ruokatalona, jonka liikevaihdosta yhä isompi osa tulee viennistä Euroopan ulkopuolelle.

KOHTI YHTÄ TUOTTAJAOSUUSKUNTAA

Rantsin hallintouran aikana Lihakunta on kehittynyt myönteiseen suuntaan. Avoimuus ja keskusteluyhteys ovat parantuneet niin sisäisesti kuin muihin toimijoihin päin. Myös taloudellinen tilanne on parantunut. Kehitys on koko Lihakunnan yhteisen tekemisen tulosta.

- Toivon, että Lihakunta on 2030 ajassa vahvasti kiinni. Pidän todennäköisenä, että Itikan, Lihakunnan ja ÖK:n fuusiot on joko tehty tai ainakin ajankoh- taisia. Nykyään maantieteellisiä eroja ei ole, ja jäsenten tarpeet ovat yhteisiä. Organisaatioita pitää kehittää suhteessa jäsenmäärään.

Muista äänestää!

20.4.–10.5.2020

atriatuottajat.fi/
[osuuskunnat/lihakunta/](http://osuuskunnat/lihakunta/vaalit/)
vaalit/

LIHAKUNNAN EDUSTAJISTON VAALIT

- Vaalit 1.2.–10.5.2020.
- Uuteen edustajistoon valitaan 50 jäsentä, paikat jakautuvat vaalipiireittäin seuraavasti:
 - Savo 15
 - Pohjois-Karjala 6
 - Kainuu 4
 - Pohjanmaa 12
 - Pohjois-Suomi (entinen Rovaniemi) 8
 - Keski- ja Kaakkois-Suomi 5
- Äänestäminen tapahtuu sähköisesti 20.4.–10.5.2020.

UUTTA RYTMIÄ ELÄMÄÄN

Luottamustehtävät ovat vaatineet paljon. Matkapäiviä on parhaimmillaan kertynyt yli sata vuodessa. Viime vuosina lähtemistä on helpottanut, että Jyrkin poika Miika on ottanut entistä enemmän vastuuta kotitilasta.

Rantsilla on vielä kevään yhtiökokoukseen saakka paljon tehtävää A-Tuottajien hallituksen puheenjohtajana ja Atrian hallituksen varapuheenjohtajana, mutta sen jälkeen kalenteri näyttää varsin tyhjältä. Miten aika on tarkoitus saada kulumaan luottamustoimien jälkeen?

- En ole vielä paljon tulevaisuutta miettinyt. Rauhoitan elämisen rytmin ja keskityn nauttimaan maanviljelijän työstä. Maastopyöräilyä ja vaeltamista on tarkoitus harrastaa enemmän, kun siihen on jatkossa aikaa. ■

TEKSTI: Anna Jaakkola, kehityspäällikkö, digi- ja datapalvelut Atria Tuottajat

Tuottajan työpöydän nautamittarit haltuun

Tuottajan työpöytä tuottaa tietoa tilan johtamisen tueksi yksityiskohdista pitkän aikavälin koosteisiin. Uudet visuaaliset mittaristot kertovat pikasilmäyksellä, mitä tilan tehokkuudelle ja tuottavuudelle kuuluu.

MIKSI KERÄÄMME TIETOA JA TUOTAMME ERILAISIA MITTAREITA?

Tietoa keräämällä ja mittaroimalla mahdollistamme suorituskyvyn parantamisen. Mittarit ovat tilasi johtamisen työkaluja kontrollointiin, analysointiin, suunnitteluun ja päätöksentekoon. Mittarit kertovat tilasi tehokkuudesta ja tuottavuudesta tietoa, joka on merkit-

tävää pitkän aikavälin kannattavuudessa.

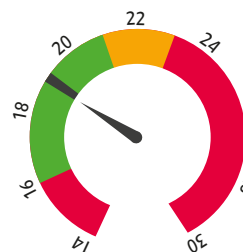
Laatua ja vastuullisuutta mittaamme, koska sillä on iso merkitys eläimestä saatavaan tuottoon. Lisäksi se on jatkuvasti merkittävämpi asia kuluttajan silmissä. Tuottajan työpöydän talousosioilla pyrimme tukemaan myös tilanne taloudellisten tavoitteiden seurantaan tuotanto-raporttien eurotietojen lisäksi.

TUTUSTU TUOTTAJAN TYÖPÖYDÄN TARJONTAAN

Löydät tilaasi koskevia raportteja tuotanto- ja talousosioista. Tuotanto-osion teuras- ja välityseräkohtaisista raporteista löytyvät jokaisen yksittäisen erän laatutiedot. Voit porautua niissä yksilötasolle asti ja hakea eriä haluamallasi aikaväliltä.

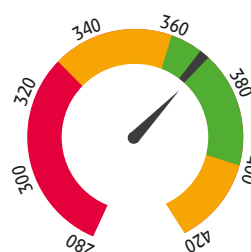
Lihanautatilan sonnien teuraslaatu

Teurasikä, kk (12 kk)
Sonni, maito (353 kpl)

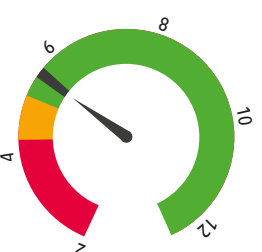
19 kk (19 kk)

Teuraspaino, kg (12 kk)
Sonni, maito (353 kpl)

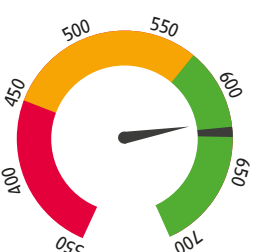
370,5 kg kk (368,7 kg)

Lihakkuusluokka (12 kk)
Sonni, maito (353 kpl)

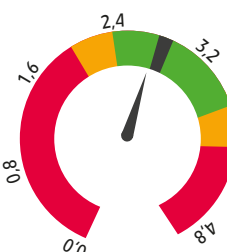
5,55 (5,53)

Nettokasvu, g/pv (12 kk)
Sonni, maito (353 kpl)

616 g/pv (623 g/pv)

Rasvaluokka (12 kk)
Sonni, maito (353 kpl)

2,75 (2,78)

Verkkopalvelumme uudistuksessa toimme uutena raportoinnin välineenä käyttöön visuaaliset mittaristot, joiden avulla voit pikaisella silmäyksellä nähdä joko viimeisen 12 kuukauden tai kuuden kuukauden tulokset teuraiden tai vasikoiden laadusta. Mittareiden värit antavat suuntaa tavoitteille. Viisari näyttää tämän hetken tuloksen, ja musta viiva mittarissa esittää vastaavan edeltävän aikajakson tulosta. Mittarin alta näet nämä tiedot myös lukuina.

Tuotantoraporteista löydät pidemmän aikavälin tuloksia perinteisessä pdf-muodossa. Raporteilla on pääsääntöisesti pyritty näyttämään oman tilan tietojen ohessa myös vertailuarvoja, kuten Atrian keskiarvoa tai Atrian parhaan neljänneksen keskiarvoja. Niiden avulla pystyt hahmottamaan paremmin, miten oma tilasi sijoittuu ja missä osa-alueissa voisi olla mahdollista kehittää tuloksia ja saavuttaa myös taloudellisesti parempaa tulosta.

TALOUSOSIOSTA EUROTIETOA

Tuottajan työpöydän talousosioista löytyy tilitysten ja laskujen lisäksi raportointia myös euromääräisenä. Voit esimerkiksi

hakea yhteenvedon ostoista ja myynneistä haluamallasi aikavälillä. Siitä näet kappaleiden ja kilojen lisäksi tilitetyt eurot tai ostohinnat. Tarvittaessa voit viedä tiedon jatkokäsittelyä varten exceliin.

Tilan velkatilanteen näet eläin- ja rehu-

”Vertailuarvojen avulla pystyt hahmottamaan paremmin, miten oma tilasi sijoittuu.”

velkataulukoista sekä jaoteltuna eräntymisten mukaan graafeihin. Velkana olevat eläimet löydät myös taulukoituna kasvatussopimuksittain. Talousosiossa on näkyvillä myös mahdollinen limiitti ja sen avoin saldo.

Talousarkistosta löydät vuosiyhteenvedon, josta näet eriteltynä eläinyhteis-

työstämme muodostuneet tulot, menot, korkotulot, ennakosuoritukset ja ennakomaksut sekä velkatilanteen. Tiedot ovat hyödyllisiä erityisesti veroilmoituksen yhteydessä.

ANALYSOI JA KEHITÄ MITTAREIDEN AVULLA

Erilaisten mittareiden avulla voit asettaa tavoitteita tuotannon kehittämiseksi. Ole yhteydessä asiakkuuspäällikkösi, jos haluat tukea tulosten analysointiin ja kehitysjatusten pohdintaan. Toivomme, että jatkossa voimme laajentaa ja kehittää raportointia siten, että voimme edelleen tukea tilojen kehittymistä ja ennakkointia muuttuvassa toimintaympäristössä.

Haluamme myös välittää tietoa ketjussa tilojen välillä ja kuluttajalle asti, mikäli se tuo meille yhteistä kilpailuetua. Hyödynnä nykyiset raportit ja mittarit Tuottajan työpöydältä ja anna niistä meille palautetta. Toivomme tiloilta myös avointa asennetta ja ideoita tulevaisuuden tiedonvaihtoon, jotta voimme kehittää lisää mittareita, joista on hyötyä koko ketjulle. ■

NASEVA – mitä mainioin mittari

Nasevan avulla voi parantaa eläinten elinoloja ja sitä kautta myös tuottavuutta.

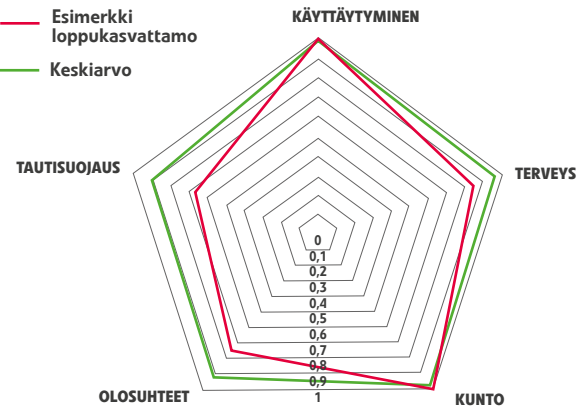
Naseva on osoittautunut hyväksi tuotannon kehittämisen apuvälineeksi. Sen avulla voi käydä läpi tuotantoa rajoittavia seikkoja terveydenhuoltokäynnillä ja vertailla niitä muiden tilojen tuloksiin. Samalla voidaan seurata tilan kuolleisuutta ja etsiä keinoja sen vähentämiseksi.

Myös lääkkeiden käytön seuranta ja ketjuinformaatiotietojen ilmoittaminen teurastamolle onnistuvat kertakirjauksella Nasevan ja Tuottajan työpöydän kautta. Nasevan erityistilanteet, riskiluokittelu ja terveystodistukset ovat hyviä työkaluja hillitä tautien leviämistä eläinkaupan mukana.

KATTAVAA VERTAILUTIETOA

Nasevan tiläkäynnin yhteenveto voidaan esittää yhdellä taululla. Pyrimme saamaan sen näkymään mahdollisimman pian suoraa Nasevasta. Samasta kaaviosta voi katsoa sekä oman tilan tiedot että keskiarvotason. Monikulmion nurkat kuvaavat aina yhtä hyvinvoinnin osa-aluetta. Taulun keskipisteessä on osa-alueen minimipistemäärä ja ulkolaidalla täydet pisteet.

Tilan terveydenhuollon osa-alueet keskiarvoon verrattuna

Esimerkkikuviosta voi nähdä, että tilalla on parantamista olosuhteissa ja tautisuojauksessa sekä jonkin verran myös eläinterveydessä. Eläinten ruokinnallinen kunto on sen sijaan tavallista paremmalla tasolla. Vertailutiloillakin eniten parannettavaa on noissa samoissa osa-alueissa.

Nasevan terveydenhuoltokäynnit paljastavat myös eri tuotantomuotojen heikkoudet ja vahvuudet. Pikkuvasikoilla parannettavaa löytyy ripulin osalta 31 prosentilla, juoton tiimoilta 29 prosentilla ja hengitystietulehdusten suhteen 19 prosentilla tiloista.

Sonnien makuualueessa on parannettavaa 39 prosentilla. Lypsylehmien ongelmat liittyvät jaloitteluun (76 %) ja parren aiheuttamiin liikkumisrajoitteisiin (56 %). Emojen hyvinvointi on hyvä lukuun ottamatta valitettavan alhaista syntyvyyttä.

LUOTETTAVA MITTARI

Tehtyjen tilastoanalyysien valossa Naseva on monipuolinen ja luotettava hyvinvointimittari. Naseva-käynnillä arvioitu eläinten odotettavissa oleva terveys, kunto ja käyttäytyminen para-

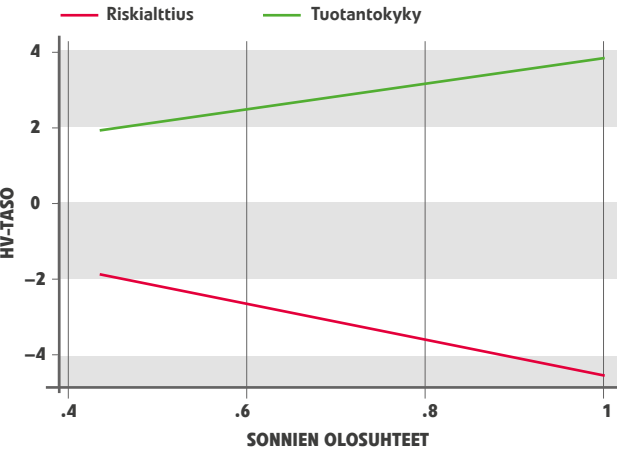
nevat samalla kuin olosuhteetkin. Hyvät olot vähentävät ennenaikaisia teurastuksia, rasvaisten luokan 4 ja 5 ruhojen määrää sekä lihantarkastuksessa havaittavien ruhjeiden ja lantaisten ruhojen määrää. Samoin kasvu ja lihakkuus paranevat.

Tilan olosuhteet vaikuttavat niin sairastuvuuteen kuin tuotantoa tukeviin piileviin tekijöihin, kuten levottomuuteen, ravinteiden saantiin, liikkumiseen ja stressiin. Hyvinvointi voidaan jakaa terveydenhuoltokäynnillä tehtyjen havaintojen ja teurastulosten välisten yhteyksien perusteella riskialttiuteen ja tuotantokykyyn. Riskialttius vähenee ja tuotantokyky paranee olosuhteiden kohentuessa.

KIINNOSTUSTA MYÖS RUOTSISSA

Naseva on herättänyt paljon kiinnostusta myös Ruotsissa. Edellä mainitut vahvuudet olivat esillä Ruotsin eläinterveydenhuollon järjestämässä nautanlihantuotantoseminaarissa 29.–30. tammi-kuuta. Toivottavasti tämä parantaa Atrian suomalaisen nautanlihan mainetta, menekkiä ja hintatasoa myös naapurimaassamme. ■

Tilan olosuhteiden vaikutus

NURMICAM-LOHKON SEURANNAN TULOKSET

- Ensimmäisen sadon kehittymisen aikana nurmi kasvoi kiivaimmillaan 190 ka kg/ha viikkokeskiarvona ja satoa kertyi 3 500 ka kg/ha.
- Toisen sadon kehittymisen aikana nurmi kasvoi kiivaimmillaan 140 ka kg/ha viikkokeskiarvona ja satoa kertyi 3 300 ka kg/ha.
- Kolmannen sadon kohdalla nurmi kasvoi kiivaimmillaan vain reilun 40 ka kg/ha viikkokeskiarvona ja satoa kertyi 1 000 ka kg/ha.
- Jokaista nurmen kasvanutta senttiä kohden satoa muodostui 66–60 ka kg/ha riippuen tarkasteltavasta sadosta.

NurmiCam seuraa kasvustoja reaaliajassa

Miltä kuulostaisi ajatus käydä päivittäisellä kasvustokäynnillä omalta kotisohvalta? NurmiCam voisi olla sinun juttusi.

Tuottava nautatilan nurmi-hankkeen eräs kesän 2019 näkyvimmistä projekteista oli NurmiCam, joka kuvasi Siikajoen Ruukissa Suvi ja Juha Moilasen tilalla säilörehunurmen kasvua reaaliajassa. Tavoitteena oli keksiä hauska ja helppo tapa sadon mittaamiseen, nurmen kasvun ja sen muutosten seurantaan sekä dokumentointiin.

Jatkuvasti kehittyvä tekniikka tuo käyttöön ennen jopa mahdottomalta kuulostaneita asioita, ja parhaimmillaan ne auttavat meitä toimimaan entistä tehokkaammin ja tekemään parempia päätöksiä tuotannossamme.

Päätimme valjastaa tekniikan auttamaan meitä kasvustohavainnointien tekemisessä. Asensimme säänkestävän riistakameran pellolle ja asetimme sen kuvaamaan kasvustoja kolmesti päivässä koko kasvukauden läpi. Kamera lähetti kuvat sähköpostilla eteenpäin. Teimme kuvamateriaalista viikkokohtaisia videoita, joita julkaisimme nautahankkeiden Facebook-sivuilla pitkin kesää.

MITÄ KERÄTYLLÄ MATERIAALILLA VOISI TEHDÄ?

Nurmikasvustojen aktiivinen havainnointi on keskeinen osa tehokasta nurmentuotantoa. Seuraamalla kasvustoja ja kirjaa-malla havaintoja ylös tavalla tai toisella voimme saada tärkeää tietoa tehtyjen toimenpiteiden vaikutuksista satotasoihin tai esimerkiksi sääolosuhteiden vaikutuksista kasvustojen kehitykseen.

Jos aineistoa kertyy riittävästi, sen perusteella voi luoda esimerkiksi ennustetyökalun tulevien sääolosuhteiden vaikutuksista kasvustojen kehitykseen. Sen avulla taas voi tehdä ohjeet optimaalisiin toimenpiteisiin: minä päivänä viljelijän tulee kukin toimenpide tehdä sekä minä päivinä kannattaa käyttää jotain tuotetta ja kuinka paljon, jotta kasvustot selviäisivät stressiolosuhteista mahdollisimman hyvin.

Entäpä ajatus koko tilan nurmen-tuotannon mallinnuksesta ja tuotannon optimoinnista viiden prosentin virhemarginaalilla ennen kuin

”Voimme saada tärkeää tietoa toimenpiteiden ja sään vaikutuksista satotaseihin.”

yhtään timotein siementä on edes peltoon kylvetty?

Nämä visiot eivät ole vielä realistisia, mutta teoriassa mahdollisia. NurmiCamin kaltaisen yksinkertaisen tiedonkeruukonseptin kiehtova puoli on, että vaikka siitä saa ulos reaaliaikaista tietoa, siitä jää myös konkreettista dataa arkistoon. Ehkäpä tulevaisuuden visio on, että joskus jokin sääsatelliittiin kytketty koneäly tutkii sitä. ■

Käy lukemassa koko juttu NurmiCamista sekä katsomassa kesän koontivideo ja inhimillinen analyysi kuluneen kesän säätilan vaikutuksista nurmen kasvuun nettisivuiltamme: atriatuottajat.fi/nurmicam-2019

eMerkit kaikille syntyville vasikoille

Tuottajajärjestö on yhdessä elinkeinon kanssa sopinut tavoitteellisesta aikataulusta, jolla Suomessa voidaan siirtyä elektronisen korva-merkinnän kattavaan käyttöön. Maa- ja metsätalousministeriö on aloittanut asian valmistelun ja siitä tiedottamisen.

MUISTA NÄMÄ:

Kun kaikilla naudoilla on eMerkit:

- Oikeat eläimet ovat aina oikeassa paikassa.
- Inhimilliset virheet vähenevät kaikkien hyödyksi.
- Lastausaikaa säästyy huomattavasti.

Tiesitkö:

- eMerkki ei ole välttämättä pelkkä nappi. A-Rehun eMerkit ovat lapullisia, joten numerot voi lukea myös paljaalla silmällä.
- A-Rehun eMerkit pysyvät hyvin korvissa ja siksi niillä on kuuden vuoden takuu.

Olethan huomannut:

- eMerkkejä on monenlaisia ja niitä suositellaan sekä lehmä- että sonnivasikoille. Siksi kannattaa selvittää ennen tilaamista, mikä merkkimalli sopii tilasi tarpeisiin.
- A-Rehun uusille korva-merkkipihdit ensimmäisen tilauksen yhteydessä. Varmista aina, että pihdit ja pihdin neula sopivat käyttämiisi merkkeihin.
- On olemassa korva-merkkejä, joilla otetaan kudoksenäyte vasikan korvasta samalla kun se korva-merkitään. Näytettä käytetään geenitestin tai genotyyppitykseen. A-Rehun AgroTag GenoMerkin parina on aina eMerkki.

MTK:n nautaverkoston puheenjohtaja **Pasi Ingalsuo** kertoo, että ensi vuonna käyttöön otettavan uuden nautarekisterin myötä on mahdollista valtuuttaa teurastamo tekemään eläinten poistoilmoitukset niin sanotulla yhden ilmoituksen periaatteella. Tämä on mahdollista vain, jos elektroniset korva-merkit ovat kattavasti käytössä. Niiden käyttö tulee pakolliseksi syntyville vasikoille tämän vuoden loppupuolella, jolloin teurastamot ja muut toimijat voivat kehittää ja ottaa käyttöön niihin perustuvia sovelluksia ja järjestelmiä.

TUNNISTUKSEEN TARVITAAN KOKO SYNTYMÄTUNNUS

Kuljetusyrittäjä **Ari Pöyhönen** on käyttänyt eMerkin lukijaa vasikkaryhmien lastauksessa jo vuosia. Vasikat voidaan käytännössä erottaa vain lukijaa käyttäen, sillä vasikka- ja loppukasvatamoissa on usein eläimiä, joiden helposti näkyvät numerot ovat samat.

Myös pihvivasikoiden likaiset merkit ja karvaiset korvat aiheuttavat tunnistusvaikeuksia ja pidentävät lastausaikaa, mikäli lukijalaitteita ei käytetä. ■

Lisätietoja:
atriatuottajat.fi/
korva-merkit

A-REHUN APUMERKKI
on aina eMerkki.

VASTAUKSIA IMETYSHAASTEISIIN OSA 1

Maitokuppiruokkija: vieroituspaino nousi kokonaisen kilon

Porsastuotantotiloilla on huomattu, että nykygenetiikka mahdollistaa entistä suuremmat pahnuekoot. Mutta miten saadaan kaikille porsaille riittävästi maitoa ja mitä sikalaan kannattaa investoida?

Lisää ruokkijasta:
atriatuottajat.fi/
maitokuppiruokkija
agiliaglobal.com/da/
produkter/maelkeanlaeg
Facebook: Johetec

Tunnetut ja käytössä olevat keinot, kuten vuoroimetus, pahnuetasaus ja amma-emma-koiden käyttö ovat tuoneet apua. Entä jos ne eivät kuitenkaan riitä ja porsaille pitää saada edelleen lisää ruokaa?

Amma-emakoiden määrää ei voida loputtomiin lisätä. Emakoiden maitomäärää voidaan tuki nostaa parantamalla emakon ruokintaa, mutta sekään ei riitä loputtomiin. Tuolloin tulee harkittavaksi porsaiden automaattisen lisäruokinnan järjestäminen porsituskarsinoihin.

Periaatteessa vaihtoehtoja on kaksi: rehua ruokkivat ”porsasruokkijat”, kuten Nutrix tai vain maitoa ruokkivat ”maitokuppiruokkijat”, kuten Pump’n’Grow.

Tämän juttusarjan ensimmäisessä osassa keskitymme maitokuppiruokkijasta saatuihin kokemuksiin ja ruokinnan kustannuksiin. Myöhemmin osassa kaksi keskitymme porsasruokkijoiden vastaaviin ominaisuuksiin.

KOKEMUSTA KERTYY

Maitokuppiruokkijoita ei ole Suomessa kovin pitkään ollut käytössä. Ensimmäinen lähti ruokkimaan lokakuun alussa viime vuonna. Tuon jälkeen on asennettu muutama ruokkija lisää ja uusia asennetaan koko ajan. Kokemusta kertyy.

Saatujen kokemusten mukaan porsaat juovat mielellään DanMilk Supreme -maitojauheesta ja puhtaasta vedestä Pump’n’Grow ruokkijalla sekoitettua maitoa, jota on vapaasti saatavilla ympäri vuorokauden. Kuusimillistä muoviputkilinjaa pitkin kuppeihin aina tuoreena jaettavaa maitoa kuluu: jauheeksi muutettuna noin 800 grammasta reiluun kiloon per tuotettu porsas.

Määrään vaikuttaa isosti se, miten pitkään maitoruokintaa jatketaan. Ruokinta aloitetaan aina ensimmäisenä päivänä syntymän jälkeen, mutta tilanteesta riippuen maidon jako voidaan lopettaa vieroitukseen tai jo useita päiviä ennen vieroitusta.

Päätökseen

maitolinjan sulke- misesta vaikuttaa emakoiden imetyskyky, tarjottavan lisärehun menekki ja porsaiden kunto. Viimeisen imetysviikon aikana maidonkulutus nousee rajusti, jos maitolinja pidetään auki vieroitukseen saakka. Joissain tilanteissa se voi kuitenkin olla ainoa keino saada nostettua porsaiden vieroituspainoa halutulle tasolle.

Maitokuppiruokkijan käytön myötä emakolle on pystytty jättämään noin 1,5 porsasta enemmän imetettäväksi, ja vieroitettavien porsaiden määrä per vieroitus on noussut. Tämä on vähentänyt amma-emakoiden tarvetta. Tanskalaisen pidempiaikaisten kokemusten mukaan amma-emakoiden tarve voi pudota alle puoleen.

Vieroituspaino on parantunut kokonaisen kilon verran. Isompi vieroituspaino heijastuu myös välikasvatustuloksiin. ■

Laskelma investoinnin kannattavuudesta

Esimerkilaskelma perustuu pääosin kotimaisiin kokemuksiin ja lukuihin, puuttuvat kohdat on täydennetty tanskalaisissa tutkimuksissa saaduilla luvuilla. Laskelma osoittaa, että maitokuppiruokkijan avulla on saatavissa välitysporsalle parempi kate.

Kiinteät kulut *	0,10 € / porsas
Muuttuvat kulut (maito + pesut + ylläpito) **	1,83 € / porsas
Kulut yhteensä	1,93 € / porsas

Tuotot: päiväkasvu ja RHS ***	2,70 € / porsas
Investoinnin antama hyöty ****	0,77 € / porsas

* 1000 emakon sikala, tuotostaso 32 porsasta /emakko/vuosi, 286 kupin ja yhden sekoittajan ruokkija, poistot 8 vuodelle

** Maitojauhe, 0,8 kg/porsas (hinta 1.1.2020), pesut + ylläpito (tanskalainen arvio)

*** 1 kg parantunut vieroituspaino (7->8 kg, 28 pv vieroitus) tuottaa 3 kg isomman myyntipainon, päiväkasvu paranee 40 g/pv, rehuhyötysuhde 0,1 ry/lisäkasvukilo, kasvatusaika ei muutu (on 7 vko)

**** Työkustannuksia ei ole huomioitu

Huomioi rotujen väliset erot tuotannossa

Eläinaineksen tehokas hyödyntäminen sikatiloilla -hankkeessa tehdyssä selvityksessä DanAvl- ja Topigs Norsvin -hybridiensikoiden ja niiden jälkeläisten tuotantotuloksissa havaittiin eroja, jotka on huomioitava tuotannon suunnittelussa.

Kannattava ja ympäristöystävällinen sianlihan tuotanto-
ketju: Eläinaineksen tehokas hyödyntäminen sikatiloilla
-hankkeessa seurattiin DanAvl- ja Topigs Norsvin (TN70) hybridiensikoita ja niiden jälkeläisiä samanaikaisesti yhdellä tilalla. Sikojen ruokinta ja olosuhteet olivat samanlaiset. Ensikot olivat maatiais-yorkshireristeytyskiä. Jälkeläiset olivat kolmiroturisteytyskiä, joiden tuottamiseksi ensikot siemen-nettiin samojen DanAvl-durockarjujen seosspermalla. DanAvl-ensikoita oli 36 ja TN70-ensikoita 43.

Ensikot tulivat tilalle noin 40 kilon painoisina. Kasvatusvaiheessa oli käytössä kaksivaiheinen liemiruokinta. Sikojen energian saantia rajoitettiin lisäämällä loppukasvatusrehuun emakoiden kuiturehuseosta ja rajoittamalla ruokintaa. Tavoiteltu kahdeksan kuukauden tiineysikä toteutui: DanAvl-ensikot tiinehtyivät 244 päivän ja TN70-ensikot 239 päivän iässä.

Ennen tiineytystä DanAvl-ensikot painoivat 167 kiloa ja TN70-ensikot 170 kiloa, ja niiden selkäsilavan paksuus oli 17,2 ja 16,9 millimetriä. Ensikoiden kasvu syntymästä siemennysikään pysyi melko mallillisena. DanAvl-ensikot kasvoivat 743 grammaa ja TN70-ensikot 658 grammaa päivässä. Nämä ensikoiden väliset erot eivät olleet tilastollisesti merkitseviä. Molemmilla hybrideillä etenkin silavan paksuus vaihteli eläinten välillä.

DanAvl-ensikoiden tiineys kesti lähes kaksi päivää pidempään kuin TN70-ensikoiden (taulukko 1). Ennen porsimista ensikot olivat varsin hyväkuntoisia. DanAvl-ensikoiden selkäsilava oli hiukan paksumpi sekä ennen porsimista että vieroitettaessa kuin TN70-ensikoiden. Silavan menetyksessä imetysaikana ei havaittu eroa (DanAvl -8,7 mm, TN70 -7,9 mm). Hybridien ensipahnueet olivat samankokoisia. Pahnueet tasattiin hybridin sisällä, eikä vieroitettujen määrässä ollut eroa. Ensipahnueet vieroitettiin

”Ensikot tulivat tilalle noin 40 kilon painoisina ja niillä oli kaksivaiheinen liemiruokinta.”

yhtä aikaa, joten DanAvl-ensikoiden imetysaika jäi lyhemmäksi ja niiden porsaات olivat vieroitettaessa noin kilon pienempiä kuin TN70-ensikoiden (25,7 pv vs. 27,6 pv).

Ensikot ovat jatkaneet tuotantoa tilalla ja kolmen porsimakerran tulokset on analysoitu. Tietoa on kerätty testiporsaiden emistä ja samaan aikaan tilalle tulleista ensikoista. Seurannassa on ollut 50 DanAvl- ja 48 TN70-ensikkoa, joista

kolmannen kerran porsi 84 ja 81 prosenttia. DanAvl-emakoiden tiineyden kesto oli kolmessa porsimisessa keskimäärin pidempi kuin TN70-emakoiden (117,5 vs. 115,8 pv).

Ensikkopahnueissa elävänä syntyneiden määrä oli lähes sama (DanAvl 15,0 vs. TN70 15,2). Toisella ja kolmannella porsimakerralla DanAvl-hybridien pahnuekoko oli merkitsevästi suurempi kuin TN70- hybridien (17,9 vs. 14,9 porsasta ja 19,5 vs. 16,2 porsasta). Käytännössä tiineysajan pituus on huomioitava osastokierrossa, jotta imetysaika olisi riittävä. Suurten porsasmäärien hoitaminen on haastavaa, koska tarvitaan imettäjäemakoita, pahnueen tasauksia ja porsaiden lisäruokintaa.

VIEROITUSPAINOLLA MERKITYSTÄ VÄLIKASVATUKSESSA

Välikasvattamossa porsaات jaettiin roduittain ruokintaventtiileille (34 porsasta/venttiili). Porsailla oli nelivaiheinen liemiruokinta, joka koostui alussa kaupallisista rehuista.

DanAvl-ensikoiden jälkeläiset aloittivat välikasvatuksen noin kilon pienempinä kuin TN70-ensikoiden jälkeläiset (taulukko 2). Noin kuusi viikkoa kestäneessä välikasvatuksessa DanAvl-jälkeläiset kasvoivat hitaammin ja painoero TN70-jälkeläisiin kasvoi. Porsaiden rehuhyötysuhteessa ei ollut eroa. DanAvl-jälkeläisten kuolleisuus oli 0,7 prosenttia ja TN70-jäl-

keläisiä ei kuollut välikasvatuksessa.

DanAvl-jälkeläiset olisivat saattaneet hyötyä pidemmästä imetyksestä ja välikasvatuksesta, mutta tutkimuksessa olosuhteet oli pidettävä samoina kaikille sioille. Käytännössä erikokoiset porsaات ovat haaste osastojen tyhjentymiselle.

LIHASIOILLA HYVÄT PÄIVÄKASVUT

Lihasalassa imisät ja leikot kasvatettiin yhdessä, ja venttiilillä oli 24 saman rodun sikaa. Pienimmät porsaات jäivät pois lihasikaseurannasta. Lihasioilla oli kolmivaiheinen liemiruokinta, ja ruokintaa rajoitettiin loppukasvatuksessa.

DanAvl-jälkeläisten alkupaino lihasikavaiheen alussa oli pienempi kuin TN70-jälkeläisten (taulukko 3). Sikojen alkupainokorjattu päiväkasvu oli yhtä hyvä, keskimäärin 1 052 grammaa päivässä, mutta TN70-jälkeläisten rehuhyötysuhde oli hieman parempi. Lihaskoina kuoli tai lopetettiin 1,1 prosenttia DanAvl-jälkeläisistä ja 0,9 prosenttia TN70-jälkeläisistä.

Sikojen päiväkasvun ero tasoittui lihasikalassa, mutta DanAvl- ja TN70-jälkeläisten välinen noin neljän kilon painoero kasvatuksen alussa säilyi teurastukseen saakka. TN70-jälkeläisten ruhon lihaprosentti oli 0,5 prosenttiyksikköä suurempi kuin DanAvl-jälkeläisten. Porsaiden painolla välikasvatuksen alussa on tulosten mukaan vaikutusta teurastukseen saakka. ■

Hybridiensikoiden 1. porsimisen tuloksia

	DanAvl	TN70	P
Tiineyden kesto, pv	117,5	115,6	*
Elävänä syntyneet porsaات, kpl	14,9	15,0	
Vieroitetut porsaات, kpl	12,6	12,7	
Porsaan vieroituspaino, kg	6,6	7,7	*
Emakon paino ennen porsimista, kg	245	252	
Selkäsilava ennen porsimista, mm	23,2	20,5	o
Emakon paino vieroitettaessa, kg	201	195	
Selkäsilava vieroitettaessa, mm	14,6	12,6	o

Tilastollinen merkitsevyys: o P<0,10, *P<0,05.

Hybridiensikoiden jälkeläisten tulokset välikasvattamossa

	DanAvl	TN70	P
Porsaita	408	442	
Alkupaino, kg	7,2	8,1	o
Loppupaino, kg	23,0	27,6	**
Päiväkasvu, g □	369	443	***
Rehuhyötysuhde, MJ/kasvukg □	14,54	14,57	
Rehuhyötysuhde, RY/kasvukg □	1,54	1,54	
Kasvatuksen kesto, pv	44	42	

Tilastollinen merkitsevyys: o p<0,10, *p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001.

□ Alkupainokorjattu päiväkasvu ja rehuhyötysuhde.

Hybridiensikoiden jälkeläisten tulokset lihasikavaiheessa

	DanAvl	TN70	P
Lihaskoja	360	457	
Alkupaino, kg	24,8	28,9	***
Loppupaino, kg	113,7	118,0	**
Päiväkasvu, g □	1049	1055	
Rehuhyötysuhde, MJ/kasvukg □	22,62	22,19	o
Rehuhyötysuhde, RY/kasvukg □	2,33	2,28	o
Kasvatuksen kesto, pv	85,1	83,1	***
Teuraspaino, kg	81,5	85,6	***
Ruhon liha- % □	59,5	60,0	*

Tilastollinen merkitsevyys: o p<0,10, *p < 0,05, **p < 0,01, ***p <0,001.

□ Alkupainokorjattu päiväkasvu sekä rehuhyötysuhde ja teuraspainokorjattu liha- %.

Peruskorjaaminen kannattaa sikalassa

Sikalan peruskorjaaminen on selvästi halvempaa kuin uudisrakentaminen. Järkevä korjaaminen pitää rakennuksen uudenveroisena ja parantaa myös tuotantoa.

Etelä-Pohjanmaalla selvitettiin sikaloiden peruskorjaustarpeita vuosina 2017–2019. Samalla kartoitettiin korjaamisen ja ylläpidon kustannuksia.

Kartoitetuilla tiloilla oli runsaasti peruskorjaustarpeita. Merkittävä osa tilojen tuotantokapasiteetista on jo päivitetty, ja osa päivitetään lähivuosina. Hankkeesta saatua kokemusta ja osaa- mista hyödynnetään myöhemmin peruskorjauksissa Atrian tiloilla.

ILMASTOINTI JA LÄMMITYS TÄRKEIMMÄT

Ilmastoinnin päivitystarvetta on ohjaus- tekniikassa ja poistoilmakapasiteetissa. Paloturvallisuuden vuoksi olisi syytä

vaihtaa poistopuhaltimien moottorit EC-malliin tai varustaa vanhat AC-moot- torit lämpösuojakytkimellä.

Lämmityksessä on puutteita luovu- tuskapasiteetissa ja lämmönohjauksen automatisoinnissa. Sähkönkulutuksen kannalta on myös järkevää korvata loiste- putkivalot tehokkailla LED-valaisimilla.

Lattioiden paikkaustarpeet tulevat vastaan usein 10–15-vuotiaissa sikaloissa.

Ritilät kestävät yleensä 10–25 vuotta ennen vaihtoa. Galvanoidut kalusteet kestävät tuotannossa 10–20 vuotta.

TUOTTAVUUS ASETTAA UUSIA TARPEITA TILOILLE

Emakkotilojen tuottavuuden kasvun vuoksi välikasvatuspaikoista on pulaa.

Siksi peruskorjausten yhteydessä välikasvatuspaikkoja laajennetaan tai vanhat porsituskarsinat muokataan välikasvatuskarsinoiksi ja rakenne- taan tilalle uusia porsituskarsinoita tai -osastoja.

Bioturvallisuuden parantamiseksi tiloille tarvitaan lastauslaitureita ja tautisulkuja. Näiden investointikustan- nukset ovat kohtuullisia.

Monella tilalla kehityskohteena on viljojen seulapuhdistajan asennus ja myllyn vaihto. Valtaosalla tiloista liemiruokkijan tärkeimmät kehityskoh- teet liittyvät hygienian parantamiseen, kuten perinteisten kiertävien ja vesi- työntöisten järjestelmien muuttamiseen osittain tai täysin jäännösvapaiksi. ■

Peruskorjausvelka eri tuotantosunnilla

	Tiloja	Paikkoja	Korjaus- velka/paikka	Korjausvelka	Keski-ikä vuosia	Korjausvelka/ vuosi /paikka	Korjausvelka/ vuosi /paikka	Korjausvelka/ tuotettu sika tai porsas	Uudisrakentamis- kustannus/ vuosi, poisto aika 25 vuotta
Lihasikala	26	40 479	142 €	20,9%	17,4	1,2%	8,17 €	2,23 €	7,32 €
Emakko	13	4 700	898 €	19,4%	13,0	1,5%	69,08 €	2,30 €	6,18 €
Välikasvatus	3	6 310	104 €	27,8%	13,4	2,1%	7,76 €	1,19 €	2,30 €

Sikalan peruskorjaaminen tulee selkeästi halvemmaksi kuin uudisrakentaminen, kun vertaillaan kustannuksia tuotettua eläintä kohti poistoajalla. Samalla tilan kannattavuus ja tuotantotulokset paranevat.

LEMPIRESEPTINI

Kaisa suosittelee

”Tuoretta tomaattia ja luovuutta arkeen”

KAISA LEHTIMÄKI

markkinointisuunnittelija
Atria Tuottajat ja A-Rehu

”Tämä resepti on siitä kiitollinen, että se toimii aina, vaikka reseptiä hieman soveltaakin. Toisinaan mukaan heitetään chiliä ja välillä taas makua tuunataan ketsupilla tai muilla mausteilla. Tuore basilika ja tomaatti ovat tämän reseptin kulmakiviä. Helppo ja nopea ruoka, joka jättää tilaa luovuudelle.”

Simppeli spagettikastike

400 g Atria naudan jauhelihaa
1 sipuli
1–2 valkosipulinkynttä
jauhelihamaukusta ja
pippurisekoitusta
1 tlk tomaattimurskaa
100 g smetanaa
2–3 tomaattia
Tuoretta basilikaa

1. Ruskista jauheliha pannulla ja lisää kuutoidut sipuli ja valkosipuli. Mausta jauheliha makusi mukaan. Lisää purkki tomaattimurskaa ja smetana. Sekoittele, kunnes smetana sulaa kastikkeeseen.

2. Lisää lopuksi kuutoidut tomaatit ja tuoretta basilikaa silputtuna. Kiehauta ja hauduttele hetki, että tomaatit pehmenevät kastikkeeseen.

3. Tarkista maku ja lisää tarvittaessa mausteita makusi mukaan. Tarjoile keitetyn spagetin ja parmesaaniraasteen kanssa.

Vinkki: halutessasi voit käyttää maustettua tomaattimurskaa, esim. chili. Osan tomaattimurskasta voi korvata myös tacosalsalla.

Valmiiksi maustettua kanan jauhelihaa

ATRIA PERHETILAN KANA MAUSTETTU JAUHELIHA FAJITAS 360 G on valmiiksi maustettu, terveellinen, helppo ja nopea arkiruuan moniottelija. Lisää makua jauhelihaan tuovat chili ja juustokumina. Valion juustoraaste tekee rakenteesta mehevän. Jauhelihaan lihapitoisuus on 85 prosenttia, ja rasvaa on 5,5 prosenttia. Pakkauksessa on mukana nachopeltiresepti.

NIMITYKSIÄ 1.1.2020 ALKAEN:

Agrologi AMK **Laura Turunen** toimii maitotilojen asiakkuuspäällikkönä Pohjois-Karjalan alueella.

Agronomi MMM **Petra Mäkisalo** toimii maitotilojen asiakkuuspäällikkönä Kaakkois-Suomen alueella.

Agrologi MMK **Titta Jämsä** toimii projektipäällikkönä CARBO Hiilineutraali nautaketju -hankkeessa. Titta toimii myös lihatilojen asiakkuuspäällikkönä Etelä-Savon alueella.

Eläin- ja nautarekisteri-ilmoitukset helposti AtriaLinkin avulla

AtriaLinkki on Minun Maatilani -ohjelmiston maidontuotanto- ja lihantuotantomoduulien käyttäjille ilmainen lisäosa, jolla voit siirtää helposti Minun Maatilani -eläinlistoilta eläimiä Tuottajan työpöydän eläinilmoitukselle.

Saat myös eläinten noudon tai tilalle tuonnin jälkeen AtriaLinkkiin listan, josta voit tehdä tarkistuksen jälkeen ilmoituksen suoraan nautarekisteriin.

Miten AtriaLinkki toimii?

Valitset eläimet Minun Maatilassani olevilta eläinlistoilta eläinkoriin. Tämän jälkeen käynnistät AtriaLinkin, valitset eläinilmoitustyyppin ja pääset siirtymään Tuottajan työpöydälle, jossa voit tehdä ilmoituksen loppuun.

Ohjelma ehdottaa tiettyä eläinlajia eläimen tietojen perusteella, mutta voit tarvittaessa vaihtaa ehdotusta. Tuottajan työpöydällä voit myös tarkastella lähettämiäsi ilmoituksia.

Miksi en näe Tuottajan työpöydällä kaikkia osioita, kun tulen AtriaLinkin kautta?

Tuottajan työpöydällä käyttäjätunnukset ovat henkilökohtaiset, ja eri tunnuksille voidaan tilalla asettaa erilaisia oikeuksia. AtriaLinkin kautta siirryttäessä voimme tunnistaa vain tilan, emme käyttäjää, joten siksi näkyvillä on vain oleellisin: eläinilmoittaminen ja lähetettyjen ilmoitusten seuranta. Näin varmistamme tilasi tietoturvan. Jos haluat nähdä kaikki osiot, kirjaudu omilla tunnuksillasi sisään Tuottajan työpöydälle.

Miten nopeasti saan listan tilalle tuoduista tai tilalta noudetuista eläimistä AtriaLinkkiin?

Tiedot siirtyvät AtriaLinkkiin, kun kuljettaja kuittaa kuorman ajetuksi. Tiedot ovat siis siirrettävissä rekisteriin muutaman tunnin sisällä. Tarkista kuitenkin aina tietojen oikeellisuus.

Merkitse kalenteriin seuraava sonnihuutokauppa!

Lue lisää siitossonnikasvattamon toiminnasta: atriatuottajat.fi/siitossonnikasvattamo

SUOMEN PARHAAT SONNIT KASVATETAAN AMMATTITÄIDOLLÄ

Mikko Peuran tilan siitossonnikasvattamossa Jalasjärvellä kasvaa vuosittain uusi luokka kokelaita, joista siitossonneiksi huutokaupataan vain kovan karsinnan läpäisseet luokkansa parhaat yksilöt. Prosessin aikana siitossonnikasvattamossa syntyy paljon arvokasta vertailutietoa, jota kaikkien kokelaiden syntymätilat ja ostavat tilat voivat hyödyntää karjojensa kehittämisessä.

Antti Hapola

”Pääsen olemaan osa puhdasta suomalaista ruuantuotantoa.

Mitä mittaat, sitä voit kehittää

Antti Hapolan päivät täyttyvät yhteydenpidosta hybridituotantotilojen kanssa. Suunnittelutaidot ovat tarpeen.

Kuka olet ja mitä teet?

Olen Antti Hapola ja toimin uudiseläinvälittäjänä Atria Sika -tuotantoketjussa.

Lempiruokasi?

Porsaan sisäfile pippurisessa kermakastikkeessa perunamuusin kera.

Kerro paras onnistumisesi työssäsi?

Ei ehkä ole yksittäistä parasta onnistumista. Onnistumisen tunne tulee pikemminkin siitä, kun arki rullaa hyvin eikä ole suurta kaaosta, joka sotkee kaikkien suunnitelmat.

Kuvaile asiantuntijuuttasi neljällä sanalla?

Suunnitelmallinen ja jatkuva oppiminen.

Jos saisit antaa vain yhden neuvon tuottajillemme, niin mikä se olisi?

Mitä mittaat, sitä voit kehittää.

Minkälainen on sinun normaali työpäiväsi?

Normaali työpäiväni koostuu yhteydenpidosta hybridituotantotilojen kanssa, seuraavan viikon ajojen suunnittelusta ja yhteydenpidosta autoilijoiden kanssa.

Työpäivään mahtuu myös erilaisten taulukoiden ylläpitoa ja tietojen kirjaamista. Lisäksi pitää suunnitella tulevaa viikko-, kuukausi- ja vuositasolla. Välillä tuntuu, että ennustajan taidoista olisi kyllä paljon hyötyä.

Mitä Atria-ketjussa työskentely merkitsee sinulle?

Ketjussa työskentely merkitsee minulle sitä, että pääsen olemaan osa puhdasta suomalaista ruuantuotantoa ja antamaan oman panokseni sen eteen.

Täydennä lause: Maailman puhtain ruokaketju mahdollistuu tuottajien ammattitaidolla ja rakentavalla yhteistyöllä eri toimijoiden välillä.

Mistä sinä unelmoit?

**"Haluan olla
maanviljelijä ja
hoitaa possuja ja
tehdä töitä."**

Jussi

**"Haluan
eläinlääkäriksi,
koska on kiva
hoitaa eläimiä."**

Anna

**"Haluan
pesäpallonpelaajaksi
ja pelata Superpesistä
Koskenkorvalla."**

Eero

**"Haluan tulla
maanviljelijäksi
ja saada
traktorikortin."**

Jaakko

Unelmointi auttaa löytämään uusia mahdollisuuksia, ajatuksia ja tavoitteita. Se antaa toivoa ja energiaa sekä auttaa ajattelemaan isommin. Sen avulla voidaan tehdä konkreettisia tekoja, jotka muokkaavat elämäämme. Unelmointi on keino luoda uutta.

 A-REHU